

G. 370/05/88/597/A

G. 305/370/577/A

ទស្សនាវដ្តី

សាស្ត្រាចារ្យ

ក្រសួង ៦ ឆ្នាំ ១៩៧៨, ១៩៧៩, ៨០
— ៧ — ២២, ២៤

ជំរាយចេញ
រាល់
ត្រីមាស
ពី

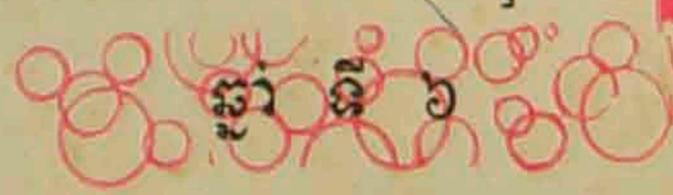
សមាគម
សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

ទីស្នាក់ការ

លេខ ១២៣ E ចិប៊ីព្រះសីហនុ ភ្នំពេញ

ខែមេសា-ឧសភា-មិថុនា

លេខ
4 / 18

មិត្តភាព

រវាង

ស.ស.ខ.

និង

សហជីព

ទូទៅ

នៃ

អ្នកអប់រំ

ចិន

កាលពីថ្ងៃ ២០ ឧសភា ១៩៦៥ សមាគមយើងបាន

ផ្ញើខ្លឹមសារយូរច្បាប់ទៅសហជីពទូទៅនៃអ្នកអប់រំ ប្រទេស

ចិន ដើម្បីនឹងសំដែងសេចក្តីត្រេកត្រអាលរបស់សមាគម

យើងចំពោះជោគជ័យដ៏សំបើមអស្ចារ្យ ដែលមហាមិត្ត-

យើងរកឃើញក្នុងការពិសោធន៍ ដោយសំរេចផលនូវគ្រាប់

បែកបរមាណូលើកទី ២ ក្នុងអាកាស ។ នៅថ្ងៃ ១១

មិថុនា សហជីពអ្នកអប់រំ ក៏បានឆ្លើយតបមកវិញ ។

ខាងក្រោមនេះ មិត្តអាចអានអត្ថបទទាំងពីរបាន :

● ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២០ ឧសភា ឆ្នាំ ១៩៦៥

មកដល់សហសេវិកជាទីស្នេហា ,

ដោយបានទទួលដំណឹងថា ប្រាំពីរខែបន្ទាប់ពីការពិសោធន៍

ប្រកបដោយជោគជ័យនូវគ្រាប់បែកបរមាណូលើកទីមួយមក ប្រទេស

ចិនទើបតែនឹងបានសំរេចលទ្ធផលជាអតិបរមាក្នុងការធ្វើឲ្យផ្ទះកង -

អាគាសនូវគ្រាប់បែកបរមាណូទីពីររបស់ខ្លួន កាលពីថ្ងៃទី ១២ ឧសភា

១៩៦៥ កន្លងទៅនេះ

“ សមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ ” មានសេចក្តីត្រេកត្រអាលរកទីបំផុតគ្មាន ហើយសូមសំដែង
នូវសេចក្តីស្នើសុំសរសើររបស់ខ្លួនអស់ពីដួងចិត្ត ចំពោះអស់លោកជាអ្នកដឹកនាំនៃមហាប្រទេស
ជាមិត្ត ចំពោះអ្នកប្រាជ្ញ វិស្វករ កម្មករ និងអង្គការទាំងអស់ដែលបានចូលរួមក្នុងការសំរេចស្នាដៃ
ដ៏សំបើមអស្ចារ្យនេះ ។

សេចក្តីត្រេកត្រអាលរបស់យើងកើតចេញមកពីការយល់ច្បាស់ នូវសារៈសំខាន់ជាប្រវត្តិ
នៃជោគជ័យវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេសនេះ ៖

១. ព្រោះថាក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ នេះគឺលើកដំបូងបង្អស់ហើយដែលជនជាតិអាស៊ីយើងបាន
កំទេចចោលនូវភាពងាប់មុខខាងបរមាណូ របស់ពួកមហាអំណាចខាងបស្ចឹម ។ ដូច្នោះមោទនភាព
នៃប្រទេសចិន ក៏ជាមោទនភាពនៃជនជាតិស្បែកលឿងទាំងមូលដែរ ជាពិសេសជនជាតិដែល
កំពុងរំដោះខ្លួន នៅអាស៊ី-អាហ្វ្រិក និងអាមេរិកឡាទីន ។

២. ព្រោះថាការសំរេចជោគជ័យនេះបានកើតឡើងចំពេលដែលស្ថានការណ៍សាកលលោក
ជាអាទិស្ថានការណ៍នៅអាស៊ីប៉ែកអគ្នេយ៍កំពុងតែស្គាល់នូវគ្រោះអាសន្នមួយយ៉ាងធ្ងន់ បង្កឡើង
ដោយបក្រពត្តិនិយមអាមេរិកាំងដែលកំពុងធ្វើសង្គ្រាមពិសេសរុករានប្រជាជនវៀត-
ណាមលាវកូរ៉េ . . . ។ គ្រាប់បែកបរមាណូ ចិនជាការធ្វើយតបមួយយ៉ាងដំណំទៅនឹងការគំរាម
កំហែងជាអចិន្ត្រៃយ៍ដែលបក្រពត្តិអាមេរិកាំងតែងតែបានទទួញមិនជាប់ពីមាត់ សម្បត្តិប្រជាជន
គ្មានការធុបរមាណូ ថា វានឹងប្រើការធុនេះគ្រាប់បែកចិនមុខតែធ្វើឲ្យបក្រពត្តិអាមេរិកក្តីភ្នែក
ហើយពិចារណាជាមិនខាន ។

៣. ព្រោះថាក្នុងឋានៈជាអ្នកដឹកនាំគ្នាយើងស្គាល់ដ៏ច្បាស់លាស់
នូវចំណងសន្តិភាពរបស់ប្រជាជនចិនហើយនឹងទស្សនៈព្រមទាំង
អាកប្បកិរិយារបស់ប្រជាជននេះចំពោះបញ្ហាអារុធិបរមាណូដូចជា ៖

● ចិនសាកគ្រាប់បែកបរមាណូនេះ គឺដើម្បីនឹងចោទនូវបញ្ហាបំបាត់
អារុធិបរមាណូសព្វថ្ងៃយើង !

● ចិនឧយតម្លៃទៅដល់មនុស្សខ្ពស់ជាងទៅដល់អារុធិគ្រប់យើង
ពោះជាអារុធិបរមាណូក្តី ព្រោះចិនយល់ថា មានតែមនុស្សទៅដល់
ធ្វើប្រវត្តិសាស្ត្រ ប៉ុន្តែគឺមិនមែនអារុធិឡើយ !

● ចិនបានប្តេជ្ញាជាឡាវិកថា នឹងមិនប្រើអារុធិបរមាណូមុនគេ
ឡើយ !

● ហើយចិនខិតខំធ្វើពលិកម្មបង្កើតអារុធិបរមាណូនេះគឺដើម្បីតែនឹង
ការពារសន្តិភាព ការពារចលនារំដោះជាតិប៉ុណ្ណោះ ។

សូមចំណងមេត្រីភាពរវាងប្រទេសយើងទាំងពីរ ដែលសម្តេច
ព្រះមុន្នីខ្មែរនឹងលោកប្រធាន ម៉ៅ-សេខុន ទ្រង់បាននឹងបានចាប់
ផ្តើមចងឡើងវិញក្នុងឆ្នាំ ១៩៥៦ បានស្គាល់នូវការលូតលាស់ជា
ដរាបគ្រឿងទៅ ។

សូមសហសេរីកទទួលនូវសេចក្តីស្និទ្ធសរសើរជាថ្មីម្តងទៀត នឹង
សេចក្តីរាប់អានដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីយើងខ្ញុំ ។

ជំពូកលោក អគ្គលេខាធិការសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

មិត្តជាទីស្នេហា

យើងខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយជាអតិបរមាដោយបានទទួលសំបុត្រចុះថ្ងៃទី ២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ ១៩៦៥ របស់លោកជើមកប្រសិទ្ធិពរដល់ប្រទេសយើងខ្ញុំដែលផ្ទះគ្រាប់បែកបរមាណូគ្រាប់ទី ២ ដោយសំរេចផល ។ យើងខ្ញុំសូមថ្លែងកតញ្ញាធម៌យ៉ាងស្មោះអស់ពីដួងចិត្តចំពោះលោក ។ លិខិតរបស់លោក បានលើកទឹកចិត្តយ៉ាងខ្លាំងដល់អ្នកប្រតិបត្តិការសិក្សាធិការនឹងដល់ប្រជាជន នៃប្រទេសយើងខ្ញុំព្រមទាំងលើកទឹកចិត្តយើងខ្ញុំឲ្យយើងខ្ញុំមានព្យាយាមកាន់តែខ្លាំងក្លាវិស័យស្ថាបនាសង្គមនិយម បង្កើនកម្លាំងការពារប្រទេស ហើយនឹងការពារសន្តិភាពទ្វីបអាស៊ីនឹងសាកលលោកថែមទៀត ។

ប្រជាជនចិននឹងខ្មែរ មានមិត្តភាពជាប្រពៃណីយូរលង់មកហើយ ។ ក្នុងរយៈវេលាប៉ុន្មានឆ្នាំជិតៗនេះ មិត្តភាពនេះបានរីកចម្រើនឡើងថែមទៀត ។ យើងខ្ញុំសូមថ្លែងកតញ្ញាធម៌ចំពោះរាជរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសលោកដែលបានគាំទ្រយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្នការតស៊ូរបស់ប្រជាជនចិនក្នុងការរំដោះតៃវ៉ាន់ ប្រឆាំងនឹងឧបាយកល “ ប្រទេសចិនតែ ” ព្រមជាមួយនោះ នៅបានលើកឡើងជាច្រើនលើកនូវគំរោងការណ៍ ឲ្យរៀបចំឡើងវិញនូវសិទ្ធិត្រូវច្បាប់របស់ប្រទេសយើងខ្ញុំ ក្នុងអង្គការសហប្រជាជាតិ បដិសេធតារក្សសំដីមូលបត្តិចំដែល ចក្រពត្រនិយមនឹងពួកបរិវារប្រតិភូចំពោះប្រទេសយើងខ្ញុំ ។

យើងខ្ញុំកោតសរសើរជាកិរិយាការីចំពោះស្មារតីវិកម្មរបស់រាជ
រដ្ឋាភិបាលនឹងប្រជាជន នៃប្រទេសលោកដែលប្រឆាំងនឹង ចក្រពត្តិ
និយមអាមេរិកាំង។ ជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ ចក្រពត្តិនិយមអាមេរិកាំង
បានដើរ ។ បាយកលគ្រប់បែបយ៉ាងហើយនឹងធ្វើសកម្មភាពឃ្នានពាន
ជាប់ជានិច្ចមកលើប្រទេសកម្ពុជា ប៉ុន្តែកល ។ បាយនឹងសកម្មភាពទាំង
នេះបានត្រូវប្រជាជនទូទៅនៃប្រទេសលោកដែលធ្លាប់មានប្រពៃណី
តយុទ្ធយ៉ាងរឹងរៀងទល់នឹងចក្រពត្តិនិយមប្រហារតបវិញយ៉ាងដាច់
ខាតឥតឈប់ឈរ រហូតឈានដល់ការផ្តាច់សម្ពន្ធផ្លូវទូតពេញទំដួច
សព្វថ្ងៃនេះ រាជាណាចក្រកម្ពុជានៅតែមិនដកដំហានថយក្រោយ
សូម្បីបន្តិចបន្តួចសោះឡើយ។ សម្តេចសីហនុព្រះប្រមុខរដ្ឋនៃប្រទេស
លោកទ្រង់ថ្ងៃនឹងបានយ៉ាង ។ ឡាវិកថា ឧយតែខ្មែរនៅមានដង្ហើមដក-
ខ្មែរនឹងធ្វើការប្រយុទ្ធទល់នឹងចក្រពត្តិនិយមអាមេរិកាំង ។ នេះជា
បន្ទូលដ៏ក្លៀវក្លាដែលកាត់ថ្លៃពុំបាន រដ្ឋយ៉ាងដូច្នោះ ប្រជាជនបែបយ៉ាង
នេះគឺមិនខ្លាចចក្រពត្តិនិយមអាមេរិកាំងឡើយ។ យើងខ្ញុំជំរុំសាស្ត្រា
ហ្សៀវមែនយកស្មារតីគ្នា មាន ដែលឥតញញើតអ្វីនេះ ដើម្បីអប់រំ
សិក្សានុសិស្សរបស់យើងខ្ញុំ។ អ្នកប្រតិបត្តិការសិក្សាធិការនឹងប្រ-
ជាជននៃប្រទេសយើងខ្ញុំមានកិត្តិយសនឹងមានអំនួតយ៉ាងក្រៃលែង
ដោយមានប្រជាជនមហិមាដូចជាប្រជាជនខ្មែរធ្វើជាមិត្តរបស់ខ្លួន ។

ពេលថ្មីៗនេះចក្រពត្តិនិយមអាមេរិកាំងធ្វើគម្រោងកម្លាំងវៀតណាមខាងត្បូងនឹងថែទ្រង់
 បង្កហេតុចំពោះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទៀត។ សម្តេចសីហនុទ្រង់បានថ្កោលទោសមួយលើកហើយ
 មួយលើកទៀតចំពោះពួកទាំងនេះ។ ប្រជាជនចិនគាំទ្រជានិច្ចកាលនូវការតស៊ូរបស់ប្រជាជនខ្មែរ
 ដែលប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិនិយមអាមេរិកាំង ។ យើងខ្ញុំជ្រាមជ្រួនទាំងស្រុងនូវប្រសាសន៍របស់
 លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ប្តី អ៊ិនឡាយ នៃប្រទេសយើងខ្ញុំដែលថ្ងៃថ្មីថ្មី ។ ប្រសិនបើចក្រពត្តិនិយម
 អាមេរិកាំងនឹងធ្លាប់រើរហ៊ានឈ្លានពានប្រទេសកម្ពុជា នោះសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិននឹង
 ប្រជាជនចិន ចំនួន៦៥០ លាននាក់ មិនក្រពាត់ដែលយើងមើលឡើយ ។ យើងខ្ញុំជឿជាក់ថាក្នុង
 ការតស៊ូប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិនិយមអាមេរិកាំងគាំពារឯករាជ្យអធិបតេយ្យភាពប្រជាជនខ្មែរដែល
 ហ៊ានធ្វើការតស៊ូដោយបានទទួលការគាំទ្រពីប្រជាជនបង្កិតបង្កើនប្រជាជន ស្នេហា សន្តិភាពទាំង
 អស់លើសាកលលោក ពិតជាទទួលបានជ័យជំនះនៅទីអវសានមិនខាន ។

យើងខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយក្រៃលែងដោយបានឃើញសម្ព័ន្ធភាពរវាងប្រទេសយើងទាំង
 ពីរបានរីកចម្រើនឡើងវៀងរាល់ថ្ងៃ ។ ផ្លូវអាសាសនាចរាចរភ្នំពេញជាប្រទេសអស់លោក
 ទៅដល់ក្រុង ក្លាំងប៊ូ នៃប្រទេសយើងខ្ញុំ បានបើកឧបទ្វីបហោះ ហោះហើរជាផ្លូវការតាំងពីខែ
 ឧសភា ឆ្នាំ ១៩៦៤ ហើយការនេះបានបង្កើតលក្ខខណ្ឌដោយស្រួលថ្មីដើម្បីឧបទ្វីបប្រជាជននៃប្រ-
 ទេសយើងទាំងពីរធ្វើដំណើរទៅវិញទៅមក។ សង្ឃឹមថាឆ្លងតាមរយៈផ្លូវនេះការទាក់ទងជាមិត្តភាព
 រវាងសហជីពនៃប្រទេសលោកនឹងប្រទេសយើងខ្ញុំនឹងមានដំណើរការនៃភ្នំពេញវ័យថ្មី ទៀត ។

សូមលោកទទួលបានយើងខ្ញុំនូវការរីកចម្រើនប្រកបដោយមិត្តភាព ។

អនុប្រធានគណៈកម្មាធិការទូទាំង
 ប្រទេសនៃសហជីពអប់រំចិន
 ហ្វាង - ចិន

PROJET DE RÉORGANISATION DE L'ENSEIGNEMENT secondaire et supérieur en France

par

IM SARÇEUN

Comme toute chose, l'Enseignement vieillit et il vieillit d'autant plus vite que le progrès s'accélère à une allure *exponentielle*. La France n'échappe pas à la règle. Malgré quelques tentatives récentes de réforme du baccalauréat, le malaise subiste. Il semble que celui ci, par une nouvelle réorganisation proposée récemment, s'approche d'un dénouement (hélas, pour combien de temps !). Sans vouloir prétendre à une information complète, nous essaierons, à l'intention de nos collègues, de faire une analyse succincte des caractères fondamentaux de la nouvelle réforme. Nous ne ferons pas une étude comparative entre le futur système et l'actuel, puisque c'est sur ce dernier qu'est calqué en gros (sauf à propos des variantes en séries A,B,B',C',) notre système d'enseignement du 2e degré. Remarquons que la nouvelle réforme intéresse principalement le 2e cycle du 2e degré. Quant à l'Enseignement supérieur, on ne possède jusqu'ici que peu d'informations, consistant en des définitions générales, en déclaration d'intentions encore assez vagues.

Par ailleurs, nous pensons qu'il sera préférable d'exposer sous forme de tableaux schématiques ce plan de réforme qui, à vrai dire, est complexe à cause des options, des possibilités qu'il y a de prendre *telle langue vivante* au lieu du *latin*, du *grec*, ce qui ne nous intéresse ici que de loin.

I. LE SECOND CYCLE DU SECOND DEGRÉ.

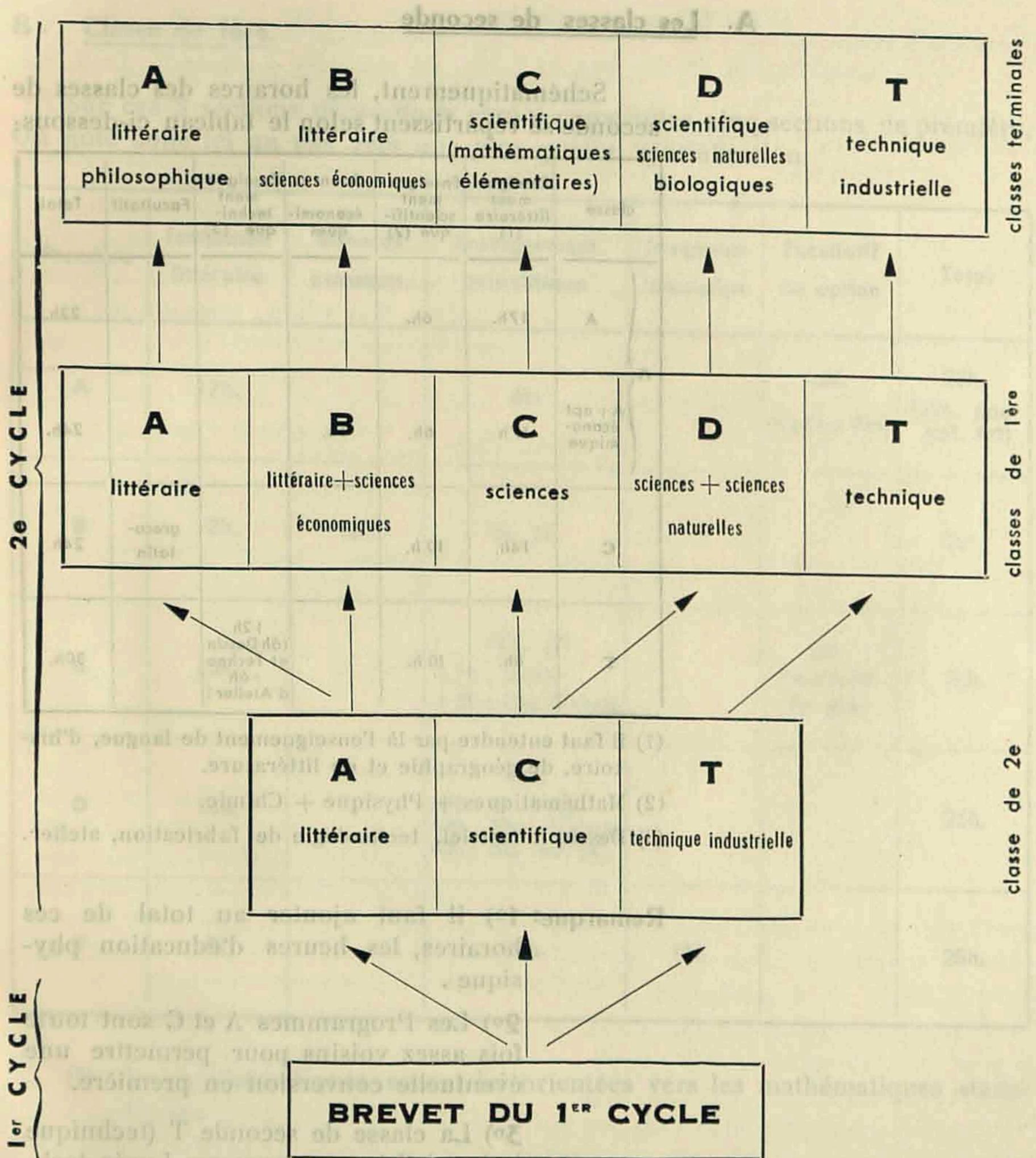
On a reproché jusqu'ici à l'enseignement du 2e cycle français d'être trop encyclopédique. Le nouveau plan, tout en s'attachant beaucoup à la culture générale, est nettement marqué par le souci d'orientation vers des spécialisations qui répondent mieux à l'époque moderne. C'est ainsi qu'au niveau de la classe de seconde s'ouvrent déjà 3 voies différentes, qui mènent à 5 sections en 1ère; les 5 sections de 1ère seront confirmées par 5 terminales correspondant à 5 «types de formation» :

- « Une formation littéraire linguistique et philosophique (avec une option artistique).
- Une formation orientée vers les sciences humaines.
- Une formation tournée vers les sciences exactes et mettant l'accent sur les mathématiques.
- Une formation scientifique faisant une large place aux sciences de la vie.
- Une formation associant un enseignement scientifique et un enseignement technique industriel. »

(*Le Monde hebdomadaire du 20 mai 1965*)

Pourquoi cinq sections en classe de première au lieu de 3 en seconde? C'est pour permettre à ceux qui ont fait fausse route en seconde d'avoir le temps de corriger leur choix.

On peut donc en gros, dresser le schéma suivant, (*tableau 1*) donnant les différentes sections et les provenances des élèves de 1ère et des classes terminales.

A. Les classes de seconde

Schématiquement, les horaires des classes de seconde se répartissent selon le tableau ci-dessous:

classe	Enseignement littéraire (1)	Enseignement scientifique (2)	Sciences économiques	Enseignement technique (3)	Facultatif	Total
A	17h.	6h.				23h.
A+ opt économique	17h	6h.	1h.			24h.
C	14h.	10 h.			greco-latin	24h.
T	8h.	10 h.		12h (6h Dessin et Techno + 6h d'Atelier)		30h.

(1) il faut entendre par là l'enseignement de langue, d'histoire, de géographie et de littérature.

(2) Mathématiques + Physique + Chimie.

(3) Dessin industriel, technologie de fabrication, atelier.

Remarque: 1°) il faut ajouter au total de ces horaires, les heures d'éducation physique.

2°) Les Programmes A et C sont toute fois assez voisins pour permettre une éventuelle conversion en première.

3°) La classe de seconde T (technique industrielle) est propre au Lycée technique. Elle est commune aux élèves qui font le baccalauréat technique et à ceux qui aspirent aux brevets de technicien.

B. Classe de 1ère.

Sur ces 3 sections de seconde seront construites cinq sections de première. On note donc ici un pas vers une plus grande spécialisation.

Première	Enseignement littéraire	Sciences économiques	Enseignement scientifique	Enseignement technologique	Facultatif ou option	Total
A	17h.		6h.		6h. (option Art)	23h. (29h. pour opt. Art)
B	13h.	4h.	8h. (1)			25h.
C	13h.		12h. (2) { 7h : Math. } 5h : Phy. Chimie		3h. facultatif de grec	25h.
D	13h.		12h. { 5h : Math (3) } 4h : Phys Chimie { 3h : Sci. nat. (4)			25h.
T	6h.		10h.	12h.		28h.

- (1) les mathématiques seront ici orientées vers les mathématiques statistiques.
- (2) les mathématiques de 1ère C comprendront des éléments des actuelles mathématiques élémentaires (Maths Élémentaires) allégées,
- (3) les mathématiques seront ici plutôt des mathématiques appliquées.
- (4) surtout biologiques.

C. Classes terminales

Ces classes, au nombre également de 5, ne font qu'accentuer la spécialisation amorcée en première.

Terminale	Enseignement littéraire	Enseignement Sciences économiques	Enseignement scientifique	Enseignement technologique	Facultatif ou option	Total
	22h				-Facultatif 2h	
A(1)	18h				-Option Art 6h	24h.
B	17h (2)	4h (avec initiation au droit)	4h 30 (Math seulement)			
C(3)	10 h		15h { 8h: Math 5h: Sci. physi. 2h: Sci. natur.		3h Facultatif (latin, grec)	28h.
D	10 h		14h. (4)			24h.
T	7h		12h.	11 h.		

(1) la terminale A est essentiellement littéraire, avec 8 heures hebdomadaires de philosophie. L'étude des langues y est également approfondie. Les élèves ont le choix entre les 3 enseignements linguistiques suivants :

- grec, latin et une langue vivante
- latin et 2 langues vivantes
- 3 langues vivantes.

(2) la philosophie y est orientée vers la psychologie et la sociologie.

(3) correspond au programme actuel de Mathématiques Élémentaires légèrement modifié.

(4) les mathématiques seront ici enseignées en vue de leurs applications.

D. Sanction des études du 2e cycle

Ses formes d'examen ne semblent pas encore avoir été définies dans leurs détails. Mais d'ores et déjà, on sait qu'un examen unique du baccalauréat, comportant deux sessions chaque année, avec un écrit et un oral à chaque session, sanctionnera les études du 2e cycle. *L'examen probatoire à la fin de la classe de 1ère sera supprimée.*

Le baccalauréat ouvre la porte à l'enseignement supérieur.

Aux candidats refusés au baccalauréat, mais, dont la moyenne des notes à l'écrit du baccalauréat est égale ou supérieure à 8/20, il sera délivré un *Certificat de fin d'études secondaires*. Ce certificat ne donne pas au titulaire le droit de poursuivre les études supérieures.

Toutefois, dans les sections T, les sanctions des études auront des dénominations légèrement différentes suivant le niveau des candidats. Il leur sera décerné soit le brevet de technicien, soit le baccalauréat de technicien.

II. ACCÈS DES BACHELIERS A L'ENSEIGNEMENT SUPÉRIEUR

L'accès à un type d'enseignement supérieur ne se fera plus selon le goût des titulaires d'un baccalauréat mais selon la nature du baccalauréat lui-même. Ainsi chaque Faculté n'acceptera qu'un ou deux types déterminés de baccalauréat. Voici un tableau

de correspondance entre Facultés et natures de baccalauréat:

Baccalauréat A: Faculté des lettres et de droit

Baccalauréat B: Faculté des lettres (sciences humaines) et Faculté de droit (sciences économiques)

Baccalauréat C: Faculté des Sciences (Licence de Mathématiques et de Physique)

Baccalauréat D: Faculté des Sciences (Sciences naturelles) de Médecine et de Pharmacie.

Baccalauréat T: Ecoles d'Ingénieurs et des Arts et Métiers Faculté des Sciences (sous certaines réserves)

Toutefois l'entree dans une Faculté n'est pas hermétiquement sélective. Des exceptions à la règle pourront avoir lieu pour les bacheliers dont la nature de baccalauréat ne convient pas, soit par l'étude de leurs dossiers, soit par voie d'examen à leur faire subir. D'autre part, les Facultés organiseront des examens d'entrée pour les candidats non bacheliers, toutefois soumis à des conditions strictes d'âge et de scolarité.

III. ENSEIGNEMENT SUPÉRIEUR

Nous possédons très peu de renseignements à ce sujet. On peut dire en gros qu'il n'y a pas de grand changement, sauf une certaine articulation à l'image du 2e degré. Désormais, l'enseignement supérieur des sciences et des lettres comprendra 3 cycles:

— Le 1er cycle correspondra à l'acquisition des connaissances fondamentales et durera deux ans. Il se fera par année non plus par certificat.

— Le 2e cycle également de deux ans constituera les années de spécialisation; il sera sanctionné par la « *Maîtrise* ».

— Enfin le 3e cycle sera un cycle de recherche sanctionné par le *Doctorat*.

Où se situera la licence ? Nous ne sommes pas clairement renseignés, surtout sur les modalités de licence libre et d'enseignement. Mais il est acquis qu'elle se situera à la fin de la 1ère année du 2e cycle, c'est-à-dire après 3 ans études supérieures.

Autre innovation du nouveau système: la création des instituts de formation technique supérieure, qui fourniront deux ans après le baccalauréat des techniciens se situant à un échelon compris entre les techniciens simples (baccalauréat) et les ingénieurs.

EN GUISE DE CONCLUSION

De la lecture de ce projet de réforme, nous retenons quelques points importants qui méritent notre attention:

- 1°) Suppression du baccalauréat 1ère partie (Il n'y a même plus d'examen probatoire.

Le 2e cycle du 2e degré forme un tout qui dure 3 ans, sanctionné par un baccalauréat unique).

2°) Un glissement important vers les sciences et la technique. Une création qui répond à notre époque de grande entreprise : les classes B qui mènent vers l'étude des sciences économiques.

3°) Une orientation plus poussée depuis le secondaire, en même temps qu'une harmonisation entre les enseignements secondaire et supérieur (correspondances entre facultés et types de baccalauréat).

4°) L'accès à l'enseignement supérieur est plus sélectif qu'auparavant. Toutefois une voie parallèle (examen d'entrée aux facultés) reste ouverte aux non bacheliers satisfaisant à certaines

conditions. Cette sélection (qui se fait d'ailleurs dans beaucoup de pays) évite des études aléatoires aux étudiants, en même temps qu'elle permet des classes homogènes et stimulantes, facteur de rendement scolaire.

5°) Des Instituts de formation technique supérieure qui fournissent les techniciens supérieurs, intermédiaires entre les ingénieurs de conception et les simples techniciens ou ouvriers spécialisés.

6°) La Maîtrise remplacera la licence actuelle sans la supprimer. On aura la licence au bout de trois ans seulement.

7°) Remaniements sensibles des programmes de mathématiques, pour les adeptes aux différentes sections.

RETOUR A L'ORGANISATION
TRADITIONNELLE

ACTUALITE UNIVERSITAIRE EN FRANCE :

LE PROJET DE BACCALAUREAT

== POUR 1966 ET 1967 ==

- Tirage au sort entre différentes disciplines
- Epreuves orales et session de septembre

Le Conseil supérieur de l'éducation nationale doit examiner les différents projets de décrets et d'arrêtés concernant la réforme des sections du second cycle (classes de seconde à terminale) et du baccalauréat. Comme nous l'avons déjà indiqué, cet ensemble de modifications s'appliquera par étapes. Pour le baccalauréat notamment, un régime transitoire est prévu pour 1966 et 1967.

Il s'agit d'une formule intermédiaire entre le système actuel et le régime qui s'appliquera en 1968, c'est-à-dire à l'époque où arriveront en fin de classe terminale les élèves qui entreront dans les nouvelles classes de seconde à la prochaine rentrée. Voici les principales dispositions de ce baccalauréat transitoire.

RETOUR A L'ORGANISATION TRADITIONNELLE

Le baccalauréat comprendra une admissibilité (à l'issue des épreuves écrites) et une admission (à l'issue des épreuves orales).

«Les épreuves écrites sont éliminatoires, précise le projet de décret. Pour être déclaré admissible tout candidat doit avoir obtenu la moitié du maximum des points aux épreuves écrites».

On revient donc—mais pour un seul examen puisque le «probatoire» est supprimé— au système traditionnel en vigueur jusqu'en 1960 : tout candidat doit avoir obtenu la moyenne aux épreuves écrites pour être admis aux épreuves orales. Rappelons qu'actuellement les épreuves orales, remplaçant une seconde session, ne sont subies que par les candidats n'ayant pas obtenu la moyenne aux épreuves écrites.

La session de septembre est également rétablie. Les candidats déclarés admissibles en juin conserveront le bénéfice de l'écrit pour celle de septembre.

En dehors de ces admissibles, l'accès à la deuxième session est limité aux candidats qui, pour une raison de force majeure dûment constatée, n'ont pu subir les épreuves écrites de la première session, aux candidats qui à cette session ont obtenu une note moyenne comprise entre 7 et 10 sur 20.

Là encore, il s'agit du système en vigueur jusqu'en 1960.

Ce nouveau baccalauréat comportera quatre ou cinq épreuves écrites selon les sections et un même nombre d'épreuves orales.

● Section de philosophie

Epreuves écrites : français (coefficient 2), philosophie (4), langue vivante (ou première langue ancienne) (2), sciences physiques (1), sciences naturelles (1).

Epreuves orales : philosophie (3), histoire et géographie (3), première lan-

gue vivante (2), deuxième langue vivante ou ancienne ou mathématiques (2). Interrogations facultatives : deuxième langue vivante ou ancienne.

Le total des coefficients (20) reste inchangé. La principale modification réside — pour toutes les sections — dans l'introduction d'une épreuve de français. Dans le projet de régime définitif — à partir de 1968 — cette section ne comporterait plus d'épreuves de sciences. Dans ce régime transitoire, les candidats seront obligatoirement interrogés en sciences physiques et naturelles. En revanche ils pourront remplacer l'épreuve de mathématiques par une langue.

● Section des sciences expérimentales

Epreuves écrites : français ou philosophie (coefficient 3), mathématiques (3), sciences physiques (2) langue vivante ou sciences naturelles (2).

Epreuves orales : français ou philosophie (2), sciences naturelles (2), histoire et géographie (2), mathématiques ou sciences physiques (2), première langue vivante (2). Interrogations facultatives : langue ancienne ou deuxième langue vivante (1).

● Section de mathématiques élémentaires

Epreuves écrites : français ou philosophie (coefficient 2), mathématiques (4), sciences physiques (3), première langue vivante (1).

Epreuves orales : mathématiques (3), sciences physiques (4), sciences naturelles (1), histoire et géographie (2), première langue vivante (1). Interrogations facultatives : langue ancienne ou deuxième langue vivante (1).

Il y aura donc plusieurs tirages au sort dans ces sections entre différentes disciplines. Par exemple entre le français ou la philosophie. Mais, alors qu'en section de Sciences expérimentales, les élèves, interrogés en français à l'écrit, le seront obligatoirement en Philosophie à l'oral, il n'en est pas de même en Mathématiques élémentaires.

Dans aucune section l'épreuve de latin ou de grec n'est obligatoire. C'est-à-dire que les élèves pourront, comme actuellement, ne pas poursuivre l'étude de ces disciplines.

Le projet de décret précise que «les épreuves du baccalauréat portent sur les programmes officiels des classes terminales des lycées».

Il n'est donc plus question comme l'avait annoncé M. Fouchet dans sa circulaire du 19 novembre, de faire porter les épreuves «sur l'ensemble des programmes des classes de première et terminales». Ce projet, qui avait paru logique au ministre dans la perspective de la suppression de l'examen probatoire aurait demandé aux candidats un invraisemblable travail encyclopédique. Il avait été vivement critiqué par les professeurs et les parents et avait suscité beaucoup d'inquiétude. «Je plaide coupable à ce propos, déclare le ministre aux journalistes en leur présentant son projet. Mais pourquoi n'avoir pas annoncé plus tôt l'abandon de cette «erreur» ?

Rien n'est changé en ce qui concerne l'éducation physique qui est obligatoire (coefficient 1) dans toutes les sections. Seuls sont comptés les points au dessus de la moyenne. Les notes négatives sont «effacées» pour les candidats fournissant une attestation d'assiduité aux cours d'éducation physique.

B. G. A.

LISTE NOMINATIVE DES CANDIDATS

DEFINITIVEMENT REÇUS AUX DIVERS EXAMENS A
LA FACULTE DES LETTRES (PAR ORDRE DE MERITE)

LICENCES

1. C.E.S. de littérature khmère.

1er M. Ros Pin Assez bien, 2ème M. Thuch Rin Assez bien, 3ème M. Chea Chbean Passable, 3ème M. Chhorn lem Passable, 5ème M. Long Seam Passable, 6ème M. Hau Bun Thay Passable, 6ème M. Nhep Mao Passable, 6ème M. Ouk Saman Passable, 9ème Mme Ly Kim Uong née Pol Sam Ang Pass.

2. C.E.S. d'esthétique et science de l'Art.

1er M. Tiv Ol Très bien, 2ème M. Khek Pen Bien, 3ème M. Ros Pin Bien, 4ème M. Yi Yon Assez bien, 5ème M. Long Seam Assez bien, 6ème M. Ouk Saman Assez bien, 6ème M. Prom Sang Ar Assez bien, 8ème M. Loch Phleng Assez bien, 9ème M. Leang Hap An Passable, 10ème Mme Sor Thay Seng née Uk Sahieng Passable, 11ème Mme Ly Kim Uong née Pol Sam Ang Passable, 12ème M. Kong Noeurn Passable, 13ème M. Mom Mon Passable.

3. C.E.S. de grammaire et philologie khmères.

1er Vén. Vor Peou Très bien, 2ème M. Kim Son Trinh Assez bien, 3ème M. Hau Bun Thay Assez bien, 4ème M. Ty Kry Assez bien, 5ème M. Nhep

Mao Assez bien, 6ème M. Sar Sarun Assez bien, 7ème M. Duch Phan Assez bien.

4. C.E.S. de littérature française,

1er M. Grimigni Toussaint bien 2ème Mlle Poc Mona passable, 3ème Mme Tournier Lasserre née Parraud passable, 4ème Mme Tan née Huynh Henriette passable.

5. C.E.S. de grammaire et philologie françaises.

1ère Mme Cheam née Mathiot Bien 2ème M. Grimigni Toussaint Assez bien 3ème, Mme Chamrœun née Vanier Passable, 4ème M. Bothera Felix Passable.

6. C. E. S. d'études pratiques de français.

1er M. Prum Male Bien 2ème - Botheta Felix Assez bien, 3ème Mme Prach Mach née Mer Bounheng Passable.

7. C.E.S de littérature anglaise.

1ère Mlle Trouillet Annick Assez bien, 2ème Mme Pok Sam Im née Din Sothi Assez bien.

8 . C.E.S. d'études pratiques d'anglais.

1ère Mme Pok Sam Im née Din Sothi Assez bien, 2ème Mme Chine Renne née Chem Signath Assez bien, 3ème Mme Sak Sutsakhan née Khœun Eveline Passable.

9 . C.E.S. de philosophie générale et logique.

1ère M. Sin Kim Suy Assez bien, 2ème M. Thach Chia Passable.

10 . C.E.S. d'histoire de la philosophie.

1er M. Kau Tek Hoan Assez bien, 2^{èm} M. Chap Dorn Passable.

11 . C.E.S. d'histoire des cultures et civilisations de la Chine, du Japon et de la Corée.

1ère Mme Corazzini Jeanine Assez bien, 2ème M. Corazzini Alain Passable, 3ème M. Khin Sok Passable.

12 . C.E.S. de géographie humaine et économique.

1er M. Boulbert Jean Assez bien, 2ème Mlle Dom Jeannette Assez bien, 3ème M. Na Bouy Heng Assez bien, 4ème M. lem Kadul Assez bien.

13 . C. E. S. de géographie de l'Asie et du Cambodge.

1er M. Tran Nghia Assez bien 2ème Mlle Dom Jeannette Assez bien, 3ème M. Chan Tith Assez bien, 4ème M. Mai Lon Passable, 5ème M. Chant Saserei Passable, 6ème M. Ngauv Thun Leak Passable, 7ème M. Yim Santhor Passable.

14 . C.E.S. d'histoire des cultures et civilisations des états indianisés de l'Indochine et de l'Indonésie.

1er M. Mak Pheoun Assez bien.

15 . C.E.S. d'histoire moderne.

1er M. Ung Kim Seng Passable, 2ème M. Yim Santhor Passable, 3ème M. Simara Sarareth Passable.

16 - C.E.S. d'histoire contemporaine.

1er M. Ung Kim Seng Assez bien,
2ème M. Ngauv Thun Leak Passable,
3ème M. Sim Hong Passable, 4ème Sam
Nau Passable, 5ème M. In Rom Pas-
sable, 6ème M. Pau Saroeung Passable,

17 - C.E.S. de sociologie.

1er M. Sin Kim Suy Passable, 2ème
M. Boulbert Jean Passable, 3ème M.
Kang Kiri Passable.

**CERTIFICAT D'ÉTUDES
LITTÉRAIRES GÉNÉRALES**

a— (Lettres khmères)

1er Vén Men Kim Eng bien, 2e M.
Saurin bien, 3e M. Ker Kim Hout
bien, 4e M. Chhoy Vy Assez bien, 4^e
Mlle Sim Chanya Assez bien, 6e M.
Chhim Sun Ty Assez bien, 7e M. Iv
Naing Assez bien 8e M. Sar Peou As-
sez bien, 9e M. Thao Kun Assez bien,
10e M. Sau Sei Assez bien. 11e Mlle
Mean Chantie Assez bien, 12e M.
Kong Thann, Assez bien, 13e M. Sim
Chheak Assez bien, 13e M. Tan Im
Assez bien, 15e Mme Tran Nghia née
Lay Hunky Passable, 16e M. Lam
Haing Hour Passable, 16e M. Mam
Nang Passable, 18e M. Chum Sam-
bath Passable, 19e M. Chap Dos Pas-
sable, 19e M. Meas Dim Passable, 19^e
M. You Sambo Passable, 22e Chen
Sonn Passable. 23e M. Ma Chorn Pas-
sable, 24e M. Meakh Samith Passable,
24e Prak Chin Passable, 24e Vén
Prak Ram Passable, 27e M. Mam Po
Passable, 27e Vén Nguon Setha Pas-

sable, 27e M Seng Chheang Passable,
27e Vén Preap Saem Naran Passable,
32e M. Chhin Nim Passable, 32e M.
Keo Born Passable, 32e Mme Kong
Kim Chuon née Sao Saouth Passable,
32e M. Neang Sun Passable, 32e M.
Sok Chhœup Passable, 32e Vén Mao
Lak Passable.

b— (Lettres françaises)

1ère Mme Son Catherine née Kitt-
Chenko Bien, 2ème Mme Wertheimer
Odile née Sirard Assez bien, 3ème M.
Nuon Khœun Assez bien, 4ème Mlle
Tep Sangwany Assez 5ème Seng Ma-
loup Assez bien, 6ème M. Soth Polin
Assez bien, 7ème Mlle Ky Chhay Hun
Passable, 8ème M. Ribo Dieguez Gon-
zalo Passable, 9ème Mme Angel Anja
née Larjanko Passable, 10ème Mlle Ouk
Sondara Passable, 10ème M. Kang
Sanerat Passable, 12e M. Pouthonevath
Passable, 13ème M. Ly Phel Passable,
14e M. Prom Chamœun Passable,
15e Mme Ridet Madelaine née Gri-
boul Passable, 16e M. Ing Yun Heang
Passable, 16e Ung Bun Cheng Passa-
ble. 18e M. Tieng Chhum Passable,
19e M. Chay Sun Hor Passable, 20^e
M. Pong Kim Sœurn Passable, 21e Sem
Sovath Passable, 22e M. Kau Lon
Passable, 23e M. Chin Kea Passable,
23e M. Thach Nhuong Passable, 23^e
Mlle Ly Dong Moni Reasmey Passa-
ble, 23e M. Huet de Guerville Marcel
Passable.

M. Mak Phœun, licence ès-lettres (Histoire des culture et civilisation)

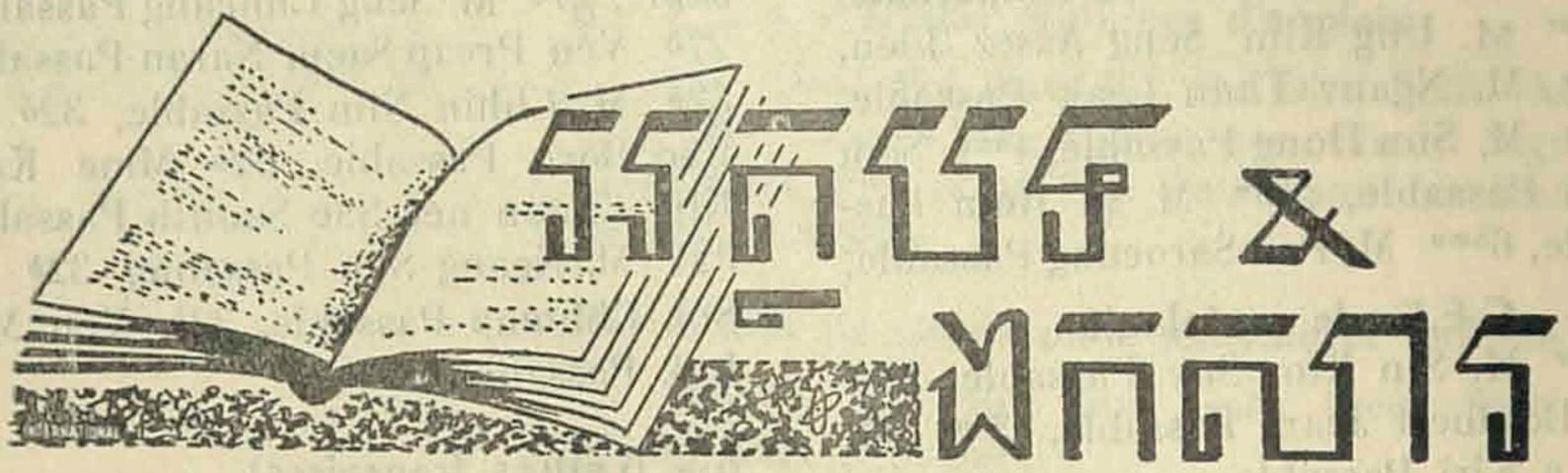
M. Tran Nghia — —

M. Chan Tit — —

M. Prum Male — —

M. Ngau Thun Léak, licence ès-lettres

(Lettres française)

ជាយុទ្ធសាស្ត្រវិជ្ជាជីវៈយើងលេខនេះ ចេញចំរើសរួមកាល

ហើយចំរើសប្រឡងផង យើងយល់ឃើញថាគួរតែពន្យល់

ចំនុចចាំបាច់ប្រឡងរួចចប់សព្វគ្រប់សឹមចេញ ដើម្បីប្រមូល

ប្រធានវិញ្ញាណសាប្រឡងបាទគ្រប់គ្រាន់។ ធ្វើដូចនេះ មកពី

យើងយល់ឃើញថា ចំពោះមិត្តយើងជាអ្នកបង្រៀន ក៏ដូច

ជាចំពោះមិត្តយើងជាអ្នករៀនដើម្បីប្រឡងចូលសាលាជាន់

ខ្ពស់ឬសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់មានមហាវិទ្យាល័យគរុកោសល្យ

(បឋមភូមិនិមន្យមភូមិ) និមន្យមសិក្សាបត្រ(ភាគទី១និង

ទី២) ជាដើម ការដឹងស្គាល់ប្រធានវិញ្ញាណសា ទាំងនេះជាការ

សំខាន់មួយដែរ សំរាប់រៀបចំការសិក្សារបស់ខ្លួន ។

មេរៀនប្រវត្តិវិទ្យានិងមានចុះជូននៅលេខក្រោយទៀត

ប្រធានវិញ្ញាសា ប្រឡងសញ្ញាបត្រ
 សម័យថ្ងៃ ៣ មិថុនា ១៩៦៥ (DESPC)

1. ការតែងខ្មែរ (៣ ម៉ោង)

ប្រធាន- ក្នុងការម្តងទៀតនៃស្រីហិរោធិយោជន៍ ភាពទី ៣៦ បានចែងថា :

“ការតាំងឡាយតែងសំរេចដោយសេចក្តីព្យាយាមប្រឹងប្រែងដោយពិត មិនមែនដោយ
 មនោរថ (១) ទេ ដូចម្រឹកតាំងឡាយមិនដែលបោលចូលមាត់សីហាដកលក់ឡើយ ”។

ចូរអ្នកពន្យល់សេចក្តីនេះឲ្យបានក្បោះក្បាយ ។

១. ដោយមនោរថ : ដោយឯងៗ ដោយនៅស្ងៀម ឥតបានប្រកបអំពើអ្វី ។

2. ការតែងបារាំង (៣ ម៉ោង)

Vous êtes allé pour une journée à la mer et cela a été pour vous un agréable voyage. Racontez.

3. អនុញ្ញាត្យ ប្រទីបអក្សរសាស្ត្រ

អក្សរសាស្ត្រជាអរូបនាមមួយផ្នែក ដែលមានន័យលក្ខណៈដ៏ទូលំទូលាយសំរាប់
 បណ្តុះបណ្តាលនិស្សិតវិទ្យាល័យ នៅក្នុងខ្លួនស្ថាននៃសត្វនិករទូទៅ ។

ស្រុកបាត់ដំបង ខេត្តបាត់ដំបង
(១១៩៣៤) ២០១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០១៥

អក្សរសាស្ត្រជាសាខាមួយផ្នែកក្នុងខ្សែវប្បធម៌ ដែលជា
សភាពការណ៍ម្យ៉ាង ផ្តល់នូវការរួមចំណែកដល់មនុស្សនិករ
ទូទាំងពិភពលោក ។ អរូបនាមនេះមានប្រទានភាពដ៏សក្តិសិទ្ធិ
នឹង ជាអតិបរមាក្នុងការសំគាល់នូវការវិវឌ្ឍន៍នៃមនុស្សម្នាក់ៗ ។

ជនណាប្រកបដោយអក្សរសាស្ត្រនៅក្នុងខ្លួន ពោលគឺជនណាប្រកប
ដោយចំណេះវិជ្ជាផ្សេងៗ គេតែងសន្មតថាជននោះ មានទស្សនៈភ្នំ
ស្វាងហើយទទួលនូវសេចក្តីថ្លថ្លជាមិនខាន ឲ្យតែចំណេះវិជ្ជានោះ
ឈរនៅលើគោលលក្ខណៈល្អ ព្រោះថា៖ “ ចំណេះវិជ្ជានាំឲ្យមាន
ទ្រព្យសម្បត្តិ ទ្រព្យសម្បត្តិផ្តល់នូវសេចក្តីសុខចំរើន សេចក្តីសុខ
ចំរើននាំឲ្យមនុស្សទទួលនូវសេចក្តីថ្លថ្ល ” ។

ទន្ទឹមនឹងនេះ យើងឃើញថា អក្សរសាស្ត្រជាទឹកចិត្តអម្រឹតដ៏
មានមហិទ្ធិបូជិយជាមហាស្មារម្យម្យ៉ាងអាចប្រោះព្រំពង្សមនុស្សឲ្យស្ទុះវិវត្ត
ទៅរកសេចក្តីចំរើននឹងសេចក្តីថ្លថ្លបាន។ គេតែងសំគាល់វឌ្ឍនភាព
រដ្ឋនីមួយៗ ស្របទៅតាមដំណើរវប្បធម៌ឬអក្សរសាស្ត្រនៃប្រទេស
នោះ ព្រោះថាវឌ្ឍនភាពគ្រប់វិស័យផ្តិតទៅតាមទំរង់វប្បធម៌ ឬដូច
ប្រជាភាសិតជាសក្តិភាពថា៖ “ អក្សរ រលត់ ជាតិករលាយ ” យ៉ាង
នោះដែរ ។

ម្យ៉ាងទៀតតាមដំណើរខាងលើនេះ សម្តេចព្រះអគ្គមគ្គុទ្ទេសក៍ ដែលជាព្រះបិតា
 វប្បធម៌ជាតិបានឈ្នួលរថវិធានការថ្មី គឺអក្ខរកម្ម ដើម្បីបំបាត់អក្ខរភាព
 ពីជួនសតិស្មារតីប្រជាពលករមួយចំនួនដែលនឹងត្រឡប់ទៅឡើយ ។

ព្រះរាជវិធានការថ្មីនេះត្រូវបានទទួលការគាំទ្រយ៉ាងសកម្មនឹងពេញទំហឹងពីគ្រប់
 មជ្ឈដ្ឋានប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ

សំណួរ

- ១ - ចូរពន្យល់ពាក្យ : ខន្ធសន្តាន វប្បធម៌ សត្វនិករ សត្វភាព អក្ខរកម្ម អក្ខរភាព
- ២ - ដូចម្តេចដែលហៅថា នាមនាម ? ចូររកនាមនាមទាំងនោះដោយ ពាក្យ ១ ៣ ហរណ៍
 នៅក្នុងអត្ថបទនេះ ។
- ៣ - ចូរសម្រេចពាក្យក្នុងឃ្លា : „អក្ខរកម្ម ជាតិករយាយ ,, ។

4. អង្គុយស្នើស

The first Day at school

Betty is getting her school things ready. Her books are in her new attache-case. Two exercise books and a ruler are lying on the table. She is putting her ifountain pen, two pencils and a rubber into her pencil-case.

John and Betty are leaving the house. John is closing the front gate. He is wearing his new school blazer and carrying his satchel. Betty is wearing her new raincoat and carrying ber new attache-case. They are going to catch the half past eight bus.

QUESTIONS

- 1°— What are John and Batty wearing ?
- 2°— At what time does the bus go ?
- 3°— Of what use is a pencil-case ?
- 4°— What is a satchel made of ?
- 5°— Give the synonyms of : closing, wearing.
- 6°— Pick up all the irregular verbs in the text and give their three forms (infinitive, preterite and past participle).
- 7°— Put into the present perfect : The books are lying on the table.

5. ប្រវត្តិវិទ្យា

La Croisade Royale pour l'indépendance du Cambodge.

ភូមិវិទ្យា

Industrie du Cambodge.

6. វិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ

Les transformations mécaniques et chimiques des aliments.

7. រូបវិទ្យា

QUESTION DE COURS. — Le courant électrique : ses effets ; convention sur le sens du courant ; interprétation du courant électrique dans les métaux par le déplacement d'électrons.

PROBLEME. — On fait agir de l'eau en excès sur 320g de carbure de calcium pur.

- 1°— Ecrire l'équation de la réaction. Quelle est la nature du gaz dégagé ?
- 2°— Calculer :
  - a) le volume d'air nécessaire à la combustion complète de ce gaz ;
  - b) le volume du gaz carbonique ainsi obtenu.
- 3°— Quelle est la masse d'eau formée ?
On donne : Ca = 40 ; O = 16 ; C = 12 ; H = 1.

8. គណិតវិទ្យា

GEOMETRIE. — On considère un triangle isocèle ABC, rectangle en A; une demi-droite By intérieure à l'angle B coupe AC en D. La perpendiculaire à By menée de C rencontre By en E et la droite AB en F.

1° — Que représente FD pour le triangle BCF? Calculer la valeur de l'angle BFD?

2° — Montrer que A, D, E, et F appartiennent à un même cercle. Préciser la position du centre de ce cercle.

3° — Montrer que les arcs AF et AD sont égaux. Que peut-on en conclure par la demi-droite issue de E et passant par A?

4° — Sur quelle ligne se déplace le point E lorsque By balaie tout l'angle B du triangle ABC.

5° — Dans le cas où l'angle ABy = 30°, calculer les longueurs AB et AD en fonction de BC = a.

ALGEBRE. — 1° — Résoudre graphiquement, puis par le calcul le système suivant :

$$3X + \frac{2}{3}Y = 12$$

$$5X - 2Y = 6$$

2° — Déterminer une valeur quelconque de m pour que la droite d'équation :

$$(m + 1) X - 2(m - 1) Y = 12 - 6m$$

passé par le point d'inter-section des deux droites précédentes.

3° — Pour quelle valeur de m cette droite est-elle parallèle à l'axe OX?

មហាសន្និបាត ស.ស.ខ. ឆ្នាំ ១៩៦៥

នឹងធ្វើនៅថ្ងៃ អាទិត្យ ២២ សីហា ១៩៦៥ វេលាម៉ោង ៣ រសៀល នៅទី

ស្នាក់ការ សមាគម លេខ ១២៣ E វិថីព្រះសីហនុ ភ្នំពេញ។

សូមមិត្តអញ្ជើញទៅចូលរួមឱ្យបានច្រើនគ្នា!

ប្រធានវិញ្ញាសា មជ្ឈមសិក្សាប្រតិភាគទី ១

សម័យថ្ងៃ ១៧ មិថុនា ១៩៦៥ (Bacc 1ère Partie)

1. ការតែងខ្លួន (៣ ម៉ោង)

តាមការជ្រើសរើសនៃបេក្ខជន

ប្រធាន ទី ១ - រឿងព្រេងនឹងរឿងជាតក មានលក្ខណៈ ខុសគ្នា ដូចម្តេចខ្លះ? ចូរអ្នកធ្វើការអធិប្បាយ រៀបរាប់ដោយបញ្ជាក់ ទុក្ខហេតុខ្លះផង ។

ប្រធាន ទី ២ - អ្នកខ្លះយល់ថា ការផ្តន្ទាទោសចំពោះនាងកាក៏តែ ម្នាក់ឯង ដោយតម្រូវប្រស ៗ ក្តី ឬ ដោយព្រះករុណាជាអគតិ ដែលពុំប្រកបដោយយុត្តិធម៌សោះ ។
តើអ្នកយល់ដូចម្តេចចំពោះមតិនេះ? សូមអធិប្បាយ ។

ប្រធាន ទី ៣ - អ្នកខ្លះបាននិយាយថា បើអក្សរសិល្ប៍គ្រាន់តែជា មធ្យោបាយ សម្រាប់ឧបយមនុស្ស បានចេះដឹងនឹងកំសាន្តចិត្ត អ្នក និពន្ធមិនចាំបាច់តែងរឿងថ្មីៗទៀតទេ ។ រឿងចាស់ៗ ដែល មានតាំងពីសម័យបុរាណរហូតមកដល់សម័យបច្ចុប្បន្ននេះ ក៏ អាចគ្រប់គ្រាន់ណាស់ទៅហើយ ។
តើអ្នកយល់យ៉ាងណា? សូមអធិប្បាយ ។

2. ការតែងចារាំង (៣ម៉ោង)

តាមការជ្រើសរើសនៃបេក្ខជន

1er sujet. — Essayer de définir le héros cornélien d'après des pièces que vous avez étudiées. Pensez-vous qu'il puisse encore servir d'exemple à la jeunesse d'aujourd'hui?

2è sujet : « Je consens qu'une femme ait des clartés de tout,
Mais je ne lui veux point la passion choquante
De se rendre savante afin d'être savante ;
Et j'aime que souvent aux questions qu'on fait,
Elle sache ignorer les choses qu'elle sait;... » dit Clitandre dans « LES FEMMES SAVANTES ».

Expliquez et discutez cette opinion. En conclusion, vous essaieriez de dégager sa portée actuelle.

3è sujet : Quelles réflexions vous inspire la pensée suivante exprimée par SAINTE-BEUVE :

« C'est le cas de toute révolution : les individus souffrent, l'ensemble y gagne ».

3. រូបវិទ្យា (៣ម៉ោង)

Questions de cours (au choix des candidats)

1. — Fonction sel. Règles de Berthollet.

2. — Expériences de polarisation des voltamètres ; applications aux accumulateurs.

3. — Chaleur dégagée dans un conducteur par le passage du courant électrique. Loi de Joule.

Problème (obligatoire)

Une lame de verre plane a une épaisseur $e = 0,3$ cm et le verre qui la constitue a un indice $n = 1,5$. L'une de ses faces est rendue réfléchissante.

1. — Déterminer la position et la nature de l'image, donnée par ce système, d'un objet n'envoyant sur la lame que des rayons presque normaux, dans les deux cas suivants :

a) objet réel ponctuel à 0,8 cm de la face non réfléchissante ;

b) objet réel assimilable à un segment de droite AB non parallèle aux faces de la lame, tel que A soit à 0,8 cm de la face non réfléchissante et B à 1,2 cm de cette même face. On donne $AB = 0,6$ cm.

Les images intermédiaires sont-elles égales à AB ?

Et l'image définitive ?

2.— Montrer que le système précédent fonctionne dans les deux cas comme un miroir plan unique dont on déterminera la position par rapport aux faces de la lame.

4. គណិតវិទ្យា (៣ ម៉ោង)

Questions de cours (au choix des candidats)

I.— Inversion de la tangente. Application : résoudre : $\operatorname{tg} \left(\frac{\pi}{4} - 3x \right) = \sqrt{-3}$ et situer les extrémités des arcs correspondants sur le cercle trigonométrique.

II.— Dérivée d'une fonction en un point : définition. Fonction dérivée. Interprétation géométrique de la dérivée d'une fonction. Equation de la tangente en un point à la courbe $y = f(x)$.

III.— La droite (repère orthonormé). Théorème fondamental. Réciproque et remarque. Equation normale d'une droite. Pente d'une droite. Condition d'orthogonalité de deux droites. Distance d'un point à une droite et remarque. Angle aigu de deux droites.

Problème (obligatoire)

On donne un demi-cercle de centre O, de diamètre AB — 2R et sur ce demi-cercle un point

C défini par l'angle $(OB, OC) = X$; on mène les tangentes en A et O qui se coupent en D, enfin on abaisse la perpendiculaire CC' de C sur AB.

1° — Evaluer en fonction de R et de $\text{tg} \frac{x}{2} = t$ les mesures de CC' , AC' , AD. (On fera cette détermination dans les deux cas où x est aigu, puis obtus).

2° — Trouver en fonction de R et t l'aire latérale du tronc de cône engendré par le trapèze $AC'DC$ tournant autour de AB.

3° — Déterminer t de façon que cette aire soit égale à m fois l'aire du cercle de rayon AD. ⁽¹⁾ (On pourra pour cette discussion étudier la variation de m en fonction de t^2).

Quelle valeur obtient-on pour x quand $m = \frac{3}{2}$?

(1) Discussion.

បណ្ណាគារអន្តរជាតិ 150 G មហាវិថីនេរ, ភ្នំពេញ

សូមអញ្ជើញ មិត្តសមាជិកនៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរទេវទិញសៀវភៅ

នៅបណ្ណាគារនេះ ៖

រង្វង់ ២០% នឹងមានធ្វើជំនុំបំពោះមិត្តណាដែលទៅទិញហើយបានបង្ហាញ

បណ្ណសមាជិក ។

**មានលក់សៀវភៅសិក្សា សៀវភៅប្រលោមលោកជាភាសាខ្មែរ និងជាភាសា
បារាំង, មានលក់ទស្សនាវដ្តីដែលផ្សព្វផ្សាយនៅប្រទេសចិន វៀតណាម និងសហ-
ភាពសូវៀត ហើយនឹងសៀវភៅសំរាប់បណ្ណះបណ្ណាល័យទូទៅជាច្រើនមុខទៀតជាភាសា
បារាំង និង “អេស្ប៉ូរ៉ង់តូ” ព្រមទាំង . . . . . រូបភាពផង ។**

ប្រធានវិញ្ញាណសា ប្រឡងមធ្យមសិក្សាប្រតិភាគទី ២

ក - ផ្នែក «ទស្សនវិជ្ជា» (PHILO) -សម័យថ្ងៃ ១៧-៦-៦៥

១. វិប្បធម៌សន្ទារ-ខ្មែរ (២ ម៉ោង)

តាមការជ្រើសរើសនៃបេក្ខជន

ប្រធានទី ១ ក្នុងប្រាសាទបូរាណខ្មែរយើង យើងតែងប្រទះឃើញ
សិវលិង្គ ឬលិង្គព្រះឥសូរ ។

តើខ្មែរយើងគោរពដូចម្តេច ? តាំងពីដំនាន់ណា ?

ប្រធានទី ២ រដ្ឋបរសម្ពាភ័យឆ្នើមមកទស្សនាអង្គរវត្ត បានពោលថាៈ
ប្រាសាទទាំងនេះ សុទ្ធតែជាឥណ្ឌាទាំងអស់ ។

តើអ្នកយល់ដូចម្តេច ?

ប្រធានទី ៣ ក្នុងពន្លឺយម គេពុំទទួលស្គាល់អាទិទេពទេ ។
ឬអ្នកពិភាក្សាបញ្ហានេះទុយបានក្បោះក្បាយ ។

២. ការតែងខ្មោចទស្សនវិជ្ជា (៤ ម៉ោង)

1er sujet : Comment comprenez-vous ce mot d'Auguste COMTE : «La physique moderne est née le jour où Galilée ne cherche plus «pourquoi», mais «comment» les planètes tournent autour du soleil»

2e sujet : Quels sont, d'après vous, les critères d'une civilisation véritable ?

3e sujet : Expliquez et appréciez cette pensée de Marcel Proust ?

« Une personne est une ombre où nous ne pouvons jamais pénétrer, pour laquelle il n'existe pas de connaissance, au sujet de quoi nous nous faisons des croyances nombreuses à l'aide de paroles et d'actions, lesquelles les unes et les autres ne nous donnent que des renseignements insuffisants et d'ailleurs contradictoires ».

៣. វិទ្យាសាស្ត្រ ធម្មជាតិ (១ ម៉ោងកន្លះ)

1er sujet : Les diastases digestives et leur action sur les aliments; résultat global de la digestion.

2e sujet : Le neurone ; structure ; la notion de synapse ; les propriétés du neurone.

3e sujet : La multiplication cellulaire animale et végétale.

៤. រូបវិទ្យា (១ ម៉ោងកន្លះ)

1er sujet : Analyse élémentaire ; recherche qualitative de l'azote ; expériences.

Application numérique : L'analyse d'un composé organique non oxygéné contenant du carbone, de l'hydrogène et de l'azote, de densité de vapeur 3,23, fournit 7,095 gr de gaz carbonique et 1,6875 gr d'eau pour 2,5 gr de cette substance organique.

Déterminer sa composition centésimale et sa formule brute.

2e sujet : Cryoscopie. Loi de Raoult ; expérience.

Application numérique : En dissolvant 1,6 gr d'une substance dans 50 gr d'éther, on a trouvé une élévation du point d'ébullition de l'éther égale à 0,54° alors que ce point d'ébullition s'élève à 0,75° pour une solution de 0,8 gr d'alcool éthylique (C_2H_5OH) dans 50 gr d'éther. Calculer la masse moléculaire de cette substance.

On donne : $C = 12$; $H = 1$; $O = 16$.

3^è sujet : Chute des corps. Etude expérimentale de la chute libre ; loi du mouvement. Appareil de Morin.

Application numérique : Un corps pesant tombe en chute libre. Pendant la troisième seconde de chute, il parcourt 24,5 m. En déduire l'accélération de la pesanteur g . Au moment où il touche le sol, sa vitesse est de 39,2 m/s. Calculer la hauteur h d'où on l'a lâché.

ខ- វិទ្យាសាស្ត្រគណិតវិទ្យា (Maths elem.)

១. ការវែកខ្ចាត ទស្សនវិជ្ជា (៣ ម៉ោង)

1er sujet : « Celui-là seul est homme qui vit la vie de son temps. La matière de la réflexion morale c'est le journal, la rue, la vie, la bataille au jour le jour » (RAUH).

2^è sujet : Qu'est-ce que l'intuition, considérée comme l'un des procédés généraux de la pensée appliquée à la science ? Quel rôle joue-t-elle dans les sciences ?

3^è sujet : Qu'est-ce qu'un raisonnement par analogie ? Quel rôle joue-t-il dans les sciences ?

២. រូបវិទ្យា (២ ម៉ោង)

Questions de cours (au choix des candidats)

1er sujet : Loi de Raoult en cryométrie. Application à la détermination approchée des masses moléculaires.

2e sujet : Propriétés chimiques de l'acide acétique.

3e sujet : Comparer les propriétés chimiques de l'éthylène et du benzène.

Problème (obligatoire)

Un pendule est constitué par une petite sphère de plomb pesant 200 gr suspendue à l'extrémité du fil inextensible et de masse négligeable de 2 m de long. On néglige les dimensions de la sphère.

1° — Calculer la période de ce pendule pour des oscillations de faible amplitude. On prendra en M.K.S. : $g = \pi^2$.

2° — On écarte le pendule de 60° de la verticale, puis on l'abandonne à lui-même sans vitesse. Quels sont, au moment où le pendule repassera par la verticale, la vitesse de la sphère et la tension du fil ?

3° — Le pendule s'amortit rapidement. Au bout d'un certain temps, son amplitude est réduite à 30°. Quelle est la quantité de chaleur dissipée par les frottements pendant que l'amplitude passe de 60° à 30° ?

4° — On fait ensuite tourner le pendule autour d'un axe vertical passant par le point de suspension, de manière qu'il fasse avec la verticale un angle de 60°. Quelle est alors la tension du fil ? Quelle est alors la vitesse de rotation de la sphère ? On exprimera cette vitesse en mètres par seconde, en radians par seconde et en nombre de tours à la minute. Equivalent mécanique de la calorie : 4,2 joules.

៣. គណិតវិទ្យា (៤ ម៉ោង)

Questions de cours (au choix des candidats)

1° — Equation de l'ellipse rapportée à ses axes.

2° — Intersection d'un cylindre de révolution avec un plan.

3° — Equation d'une sphère de centre ω (a, b, c) et de rayon R.

Problème (obligatoire)

On considère dans un système de repère orthonormé, la fonction $Z = \text{Log } x - 2\sqrt{x}$

1° — Montrer que cette fonction passe par un maximum. En déduire que cette fonction est négative quel que soit $x > 0$.

2° — Montrer que pour $x > 1$, on a : $0 < \frac{\text{Log } x}{x} < \frac{2}{\sqrt{x}}$.

En déduire que $\frac{\text{Log } x}{x} \longrightarrow 0$ quand $x \longrightarrow +\infty$.

3° — Calculer la limite quand $x \rightarrow 0$ de $x \log x$.

4° — On considère la fonction $y = x^x$. Ecrire y sous forme exponentielle. En déduire son intervalle de définition ; calculer sa dérivée.

5° — Dresser le tableau des variations et tracer la courbe représentative.

៤. វិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ (២ ម៉ោង) ●

1er sujet : Les structure, composition chimique et croissance d'un os long.

2è sujet : La vision et ses anomalies.

3è sujet : L'appareil urinaire : ses différentes parties. Structure du rein.

គ. វិទ្យាសាស្ត្រពិសោធន៍ (SCIENCES EXP.)

១. ការតេស្តខាងទស្សនវិជ្ជា (៣ ម៉ោង) ●

1er sujet : Démonstration mathématique et preuve expérimentale.

2è sujet : «Connaitre, c'est mesurer» (BRUNSCHWIG).

3è sujet : Pourquoi suffit-il d'un tableau noir et d'un morceau de craie pour établir des vérités mathématiques, alors que le physicien a besoin d'observer et d'expérimenter ?

២. រូបវិទ្យា (៤ ម៉ោង) ●

Questions de cours (au choix des candidats)

- 1° — Ethylène. Préparation et propriétés chimiques.
- 2° — Qualités physiologiques du son.
- 3° — Principe des condensateurs; unité de capacité; farad.

Problème (obligatoire)

Une source S de lumière monochromatique, de longueur d'onde $\lambda = 0,6 \mu$ éclaire deux fentes parallèles F_1 et F_2 , très fines, faites dans un écran A. Ces fentes sont à $0,5 \text{ mm}$ l'une de l'autre et à égale distance de S.

Sur un écran B, parallèle à A et distant de 1 m de ce dernier, on observe des franges d'interférences.

1° — Déterminer la distance qui sépare les centres de deux franges brillantes consécutives ?

2° — On place devant la fente F_2 une lame mince d'épaisseur 5μ et d'indice $1,5$ pour la lumière utilisée. Quelle est la nouvelle position de la frange centrale ?

3° — La source lumineuse monochromatique est remplacée par une source de lumière blanche. Quelles sont les radiations qui donneront, à une distance de 1 cm du centre de la frange centrale, une frange sombre sur l'écran ?

Les longueurs d'onde des radiations sont comprises entre $\lambda_1 = 0,4 \mu$ $\lambda_2 = 0,8 \mu$.

៣. គណិតវិទ្យា (៣ ម៉ោង)

1° — En supposant $x \neq 2$, montrer que $\frac{x+2}{2}$, $\frac{x^2-1}{2(x-2)}$, $\frac{x^2+2}{2(x-2)}$ sont en progression arithmétique.

Calculer la raison de cette progression.

Déterminer les valeurs de la variable x qui rendent nulle la somme des trois termes de la progression.

2° — Etudier la fonction :

$y = \frac{x^2-1}{2(x-2)}$. Construire la courbe représentative et déterminer les coordonnées des points où elle coupe les axes $\vec{Ox}$ et $\vec{Oy}$.

3° — Résoudre les inéquations $0 < \frac{x^2-1}{2(x-2)} \ll 4$

4° — Discuter suivant les valeurs de m l'existence des racines de l'équation :

$$x^2 - 2mx + 4m - 1 = 0$$

៤. វិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ (៣ម៉ោង) ●

1er sujet : Le sang, milieu intérieur. Mécanisme régulateurs qui maintiennent la constance de sa composition.

2è sujet : La moelle épinière : sa structure. Fonctions de la moelle épinière. Etude d'un réflexe médullaire chez la grenouille.

3è sujet : Phénomènes mécaniques de la respiration. Echanges gazeux au niveau des poumons et au niveau des tissus. Rôle du sang dans la respiration.

បណ្ណាគារ វិទ្យាសាស្ត្រ

លេខ ២៥៧ វិបីព្រះបាទសីហនុ ភ្នំពេញ

បណ្ណាគារ សុភមង្គល

លេខ ៣៦៧ c ផ្នែកមជ្ឈមណ្ឌល ភ្នំពេញ

មានសេចក្តីកកយនឹងចុះថ្ងៃ១០% ជូនមិត្តយើង ដែលទៅទិញ

សៀវភៅខ្មែរ នៅបណ្ណាគារទាំងនេះ ហើយដែលបានបង្ហាញបណ្ណ

សមាជិកផង !

បំណែកឯ

បណ្ណាគារ មិត្ត នាង

លេខ ១៧៦ វិបីខេមរភូមិន្ទ ភ្នំពេញ

ក៏មានសេចក្តីកកយនឹងចុះថ្ងៃ១០% ចំពោះ សៀវភៅណាដែល

ផ្សាយចេញពីបណ្ណាគាររបស់ខ្លួនដែរ ។

សូមមិត្តអញ្ជើញទៅទិញ ដោយបង្ហាញបណ្ណសមាជិកផង !

ប្រធានវិញ្ញាសា ប្រឡងចេញ

និស្សិតសាស្ត្រាចារ្យ បឋមភូមិ (D.P.E.S.P.C) - 10-6-65

ផ្នែកភាសាខ្មែរ

១. វិញ្ញាសាខ្មែរ (៤ ម៉ោង)

ប្រធាន :

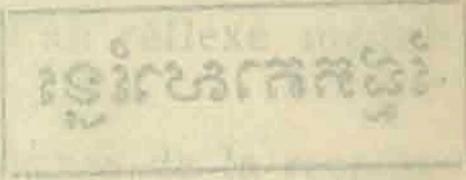
ក្នុងការសិក្សាអក្សរសាស្ត្រ តើគេអាចផ្តាច់រឿងរបស់អង្គចេញ
អំពីរឿងរបស់មនុស្ស បានឬទេ ?
ចូលពិចារណា ដោះស្រាយបញ្ហានេះនៅក្នុងរឿងកាត់របស់ព្រះបាទ
សម្តេចព្រះអង្គឌុន ។

២. វិញ្ញាសាបាលី:

ចូរប្រែជាខ្មែរ

អតីត ពាក្យណាសិយ ពាក្យណាសិរាជ រជ្ជ ការទេ ឯការវេជ្ជ
តាមនិគមេ វិចារតា វេជ្ជកម្ម ករោនោ ឯកំ ចក្ខុពលំ ឥតិទិ ស្វា បចិ កិទេ
អជាសុក្ខំ ។ អក្ខិហិ នបស្សមីតិ ។ មេសជ្ជទេ កេរិស្សមីតិ ។ កលាហិ
សាមីតិ ។ កមេ ឥន្សសិ ។ សចេ មេ អក្ខិហិ បាកតិកានិ កាតុំ អក្ខិស្សសិ

អហោសេ សទ្ធិ បត្តិ តាហិ ទាសី ភវិស្សមតិ ។ លោ សាធ្មតិ ភេសជ្ជៈ
 សំវិទេហិ ។ ឯកភេសជ្ជៈនេវ អភ្នំនិ បាគតិកានិ អហោធ្ម ។ សា ចិទ្ធសិ
 រហំ ឯតស្ស សប្តតិ ទាសី ភវិស្សមតិ បតិជានី នរោ បន
 សញ្ញេន សមុទ ចរិស្សតិ វេញ្ញេស្សមិ ននិ ។

៣. និព្វានសាធារណ៍ (៣ម៉ោង)

ប្រធាន :

Selon un écrivain contemporain : «C'est le paysage qu'on a aimé dans son enfance qui parle la vraie langue du cœur et, quel qu'il soit, il est toujours le plus beau ».

Si vous sentez la vérité de cette observation, vous la développerez en faisant appel à votre expérience personnelle et à des exemples susceptibles de l'illustrer.

សំណួរ

១- ចូរបញ្ជាក់ វិគ្គហ ព្រមទាំងប្រាប់ឈ្មោះ សមាសខាងក្រោមនេះ ៖
 បណ្ណបបដលានិ, មហាកោសោ (ជនោ), មហាបុលោ (វុត្តោ),
 គេហជនោ, តាមនុស្សោ, បត្តិធិតោ, ខេមរេបុត្តោ, សប្តតិ, ឥត្តិ លីដ្ឋិ,
 រាជសម្បត្តិ ។

២- ចូរផ្សំភ្ជាប់ច្រើនជាមួយនឹងកិរិយាអាខ្យត ខាងក្រោមនេះ ករោហិ,
 បច្ចិ, បស្សមិ, ភវិស្សមិ, សំវិទេហិ, ចិទ្ធសិ, សមុទចរិស្សតិ, វេញ្ញេស្សមិ,
 ភត្តាតិ, មាទេតិ ។

ផ្នែកភាសាសាធារណ៍

វិញ្ញាណសាធារណ៍ (៤ ម៉ោង)

ប្រធាន :

Récemment SAR le Prince Norodom Sihanouk écrivait : «Aimer c'est d'abord 'respecter', c'est juger autrui, non pas sur la taille, le rang ou la richesse, mais sur les mérites, les vertus et les efforts propres». Ne vous semble-t-il pas que cette définition exprime admirablement d'une part l'idéal cornélien, d'autre part l'idéal humaniste des Philosophes du XVIIIè siècle ?

ផ្នែកភាសាសាអង់គ្លេស

វិញ្ញាណសាធារណ៍ (៣ ម៉ោង)

ប្រធាន : Ce vers du poète latin Térence :

« Je suis homme ; je considère que rien de ce qui est humain ne m'est étranger ».

Ne vous semble-t-il pas résumer l'idéal qui doit inspirer tout écrivain et tout professeur ?

ផ្នែករូបវន្តវិទ្យា

វិញ្ញាណសាប្រវត្តិវិទ្យា (៤ ម៉ោង)

ប្រធាន : En comparant l'Europe de 1920 à celle de 1914, soulignez les changements apportés par la première guerre mondiale aux structures politiques, économiques et sociales du continent, et les problèmes soulevés par l'application des traités de paix.

វិញ្ញាសា ភូមិវិទ្យា (៣ម៉ោង)

ប្រធាន : L'agriculture en Europe occidentale (Grande-Bretagne, Allemagne de l'Ouest et France).

Caractères et problèmes actuels.

សំណប់ផ្នែកភាសាបារាំង អង់គ្លេស និងរូបវិទ្យា

វិញ្ញាសាខ្មែរ (៣ម៉ោង)

ប្រធាន :

ក្រោយមានវិបត្តិអ៊ុយក្រែន ជល់ខ្នុរក្តី ជល់គ្រួសារខ្នុរក្តី ជល់អ្នកដទៃក្តី
គេប្រើនិយាយថា “កម្មៗ” តើកម្មនេះមានន័យដូចម្តេចខ្លះ ?

ចូរពិភាក្សា ។

ផ្នែករូបវិទ្យា

វិញ្ញាសារូបវិទ្យា (៤ម៉ោង)

ប្រធាន : 1.— Electricité :

Un solénoïde sans fer est formé d'une seule couche de fil régulièrement enroulé sur un cylindre à section circulaire long de 1 mètre. Il y a en tout 1.000 tours de fil fermant une longueur totale de 1 km. Ce fil a une section, isolant enlevé, de 0,25 mm² et est fait d'un alliage dont la résistivité est 10 microhms-cm.

Calculer :

- 1° — la résistance de cette bobine.
- 2° — son coefficient de self-induction.
- 3° — le champ magnétique à son intérieur pour une intensité de courant de 2,5 Ampères.
- 4° — le flux d'induction traversant alors la bobine.
- 5° — l'énergie intrinsèque de ce courant.
- 6° — la quantité de chaleur équivalente à l'énergie précédente.
- 7° — la quantité de chaleur par seconde due à l'effet Joule de ce courant permanent.
- 8° — la f. é-m. d'induction obtenue si l'on s'arrange pour faire décroître linéairement le courant de 2,5 Ampères à Zéro, et cela en 1/4 de seconde.

II. — Optique :

Un prisme de Flint, d'indice 1,6 a pour section droite un triangle rectangle isocèle ABC, dont les côtés égaux mesurent 2 cm. La face AB reçoit, dans un plan de section droite, un faisceau de rayons lumineux issue d'une source ponctuelle P placée sur la normale à AB menée par son milieu M ; on donne $PM = 50$ cm.

1° — Quelle est la position et la nature de l'image P_1 de P fournie par le dioptre air-verre AB ?

2° — Quel est l'angle limite correspondant aux deux milieux transparents en présence ? Montrer que l'angle d'incidence de tout rayon issu de P et tombant sur la face hypoténuse BC est toujours supérieur à cet angle limite. Préciser la position et la nature de l'image P_2 de P_1 donnée par la face BC du prisme.

On donne $\sin 38^\circ = 0,616$; $\sin 39^\circ = 0,629$.

3° — Déterminer la position et la nature de l'image définitive P' , que le prisme donne de P.

4° — On remplace le prisme par un miroir plan qui occupe la position de la face hypoténuse BC ; on obtient alors une image P'' de P. L'image P'' est-elle confondue avec P' ? S'il n'en est pas ainsi, déterminer la distance $P'' P'$?

វិញ្ញាណសាគីមី (៣ម៉ោង)

- ប្រធាន : 1° — Constitution de l'atome et étude de l'atome d'hydrogène.
 2° — L'ozone (O₃) : préparation, propriétés physiques, propriétés chimiques.
 3° — Les hydrocarbures acétyléniques : préparation, propriétés.
 4° — Propriétés chimiques de l'oxygène.
 5° — Expliquer et tracer le diagramme de l'ébullition d'un mélange homogène de deux liquides A et B.
 — Température d'ébullition de A pur : 100° C
 — Température d'ébullition de B pur : 78° C.

វិញ្ញាណសាគណិតវិទ្យា

- I — 1) Pour quelles valeurs de x la fonction $x \rightarrow x \ln x - x$ est-elle définie (“Lx” pour “logarithme neperien de x”)
 2) Calculer la dérivée de $x \ln x - x$
 3) Trouver une primitive de $L x$
 4) Déterminer la fonction f qui possède les propriétés suivantes
 $f(1) = 0$; $f^2(x) = L x$
 5) Calculer $\int_1^e L t dt$
- II — 1) Calculer $\int_0^x \frac{\sin 2t}{(2+\cos t)^2} dt$ 2) $\int_0^{\sqrt{\pi}/2} e^x \sin x dt$
- III — On considère , dans le domaine complexe, l'équation en z
 $z^2 - 2pz + q = 0$
 1) Que faut-il pour que les racines z' et z'' de cette équation aient des modules inverses et des arguments opposés ? (il est déconseillé de calculer les racines)
 2) Soit $p + \frac{\sqrt{3}}{2} + i \frac{1}{2}$ et $q = 1$ Calculer $z' - p$ et $z'' - p$

IV — L'espace est rapporté aux trois axes orthonormés ox, oy, oz dont les vecteurs unitaires respectifs sont $\vec{i}, \vec{j}, \vec{k}$.

On considère les trois vecteurs, d'origine 0,

$$\vec{u} = \vec{i} + \vec{j}, \quad \vec{v} = \vec{j} + \vec{k}, \quad \vec{w} = \vec{i} + a\vec{j} + b\vec{k}$$

- 1) Déterminer l'angle (non orienté) des vecteurs $\vec{u}$ et $\vec{v}$
- 2) Calculer a et b de façon que le vecteur $\vec{w}$ soit perpendiculaire au plan des 2 vecteurs $\vec{u}$ et $\vec{v}$.
Quel est alors le module de $\vec{w}$?
- 3) Dans le cas où $b = 2$ trouver la valeur de a pour que les trois vecteurs $\vec{u}, \vec{v}, \vec{w}$ soient coplanaires.

ផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ

វិញ្ញាណគីមី (៣ម៉ោង)

ប្រធាន :

- 1° — Procédés généraux de préparation des hydrocarbures saturés.
- 2° — Propriétés chimiques des organo-magnésiens.
- 3° — Propriétés chimiques des cétones.

ផ្នែកគណិតវិទ្យា

វិញ្ញាណរូបវិទ្យា (៣ម៉ោង)

ប្រធាន : I.— Electricité :

- 1° — Calculer l'induction magnétique dans la région centrale d'une longue bobine qui porte 20 spires par centimètre, et parcourue par un courant $I = 5$ ampères.

2°—Un disque de cuivre de rayon $R = 4$ cm peut tourner dans la région centrale de la bobine autour d'un axe qui coïncide avec celui de la bobine. On suppose qu'il est parcouru radialement par un courant $I' = 10$ ampères.

Calculer le couple moteur C auquel est soumis le disque.

3°—Un moteur entraîne le disque en lui fournissant une puissance $P = 0,02$ watt. Calculer le nombre de tours que fait le disque.

II.— Optique.

a). On place entre la lentille et l'écran une cuve à faces de verre planes et parallèles d'épaisseur 25 cm rempli d'un liquide l'indice 1,6. Calculer les deux nouvelles positions de la lentille et les grossissements correspondants. (Une figure soignée est exigée.)

b). On veut utiliser la lentille comme objectif d'une lunette terrestre grossissant 10 fois. On redresse l'image par une lentille convergente supplémentaire, on veut que la longueur totale soit de 37,5 cm. Quelle distance locale doit avoir la lentille intermédiaire et l'oculaire. (Une figure est exigée.)

សំណប់គ្រប់ជំនួញ

វិញ្ញាណសាប៊ីតូ - គន្ធាកោសល្យ (៣ ម៉ោង)

ប្រធាន : Victor Hugo affirme: «Apprenez à lire au peuple, et vous le rendrez juste et bon».

Pensez-vous comme lui que l'instruction soit la condition nécessaire et suffisante du développement moral ?

១- វិញ្ញាបនបត្រ ឧត្តមសិក្សាខោងអក្សរសាស្ត្រទូទៅ

(PROPEDEUTIQUE)

វិញ្ញាសាតែងសេចក្តី

២- វិញ្ញាបនបត្រ ឧត្តមសិក្សាខោងអក្សរសិល្ប៍

(C. E. S. DE LITTERATURE)

វិញ្ញាសាតែងសេចក្តី

អក្សរសិល្ប៍ជាវិទ្យាស្យងដែលចោទនឹងដោះស្រាយបញ្ហាមនុស្ស ដោយសិល្ប៍វិធីនឹង

តាមសង្គមនីមួយៗ ។ ។

តើអក្សរសាស្ត្រខ្មែរមានអក្សរសិល្ប៍បែបនេះឬទេ ?

៣- វិញ្ញាបនបត្រ ឧត្តមសិក្សាខោងវេយ្យាករណ៍និងនិរុត្តិវិទ្យា

(C.E.S. DE GRAMMAIRE ET PHILOGIE)

វិញ្ញាសាតែងសេចក្តី

“ មានក្បួនខ្នាតទើបមានតម្លៃ ”

បំណងចង់ធ្វើឲ្យយកសាខាខ្មែរមានតម្លៃបាននាំយកក្បួនវិធីភាសាបរទេស មក

គ្រប់គ្រងភាសាជាតិ ។

តើការសិក្សាអំពីសូរស័ព្ទខ្មែរតែប៉ុណ្ណោះ អាចបញ្ជាក់ថាភាសាខ្មែរមានក្បួនវិធី

ផ្ទាល់របស់ខ្លួនឯងដែរឬទេ ?

៣. វិញ្ញាបនបត្រ ឧត្តមសិក្សាខោងសិល្ប៍វិទ្យានិងវិទ្យាសាស្ត្រ

អំពីសិល្បៈ

(C.E.S d'Esthétique et Science de l'Art)

វិញ្ញាសាតែងសេចក្តី

អ្វីជាសិល្បៈភាព ? តើសិល្បៈភាពអាចទៅជាវត្ថុសិក្សានៃវិទ្យាស្យងបានដែរឬទេ ?

ស. ស. ខ. តាំង

កែ គំរូហ្នាត

ការពង្រីកព្រំដែនវប្បធម៌របស់សមាជិកខ្លួន ជាគោលដៅមួយ យ៉ាង
 ជាក់ច្បាស់ ហើយជាសេចក្តីខ្ជាប់ខ្ជួលមួយ យ៉ាងធំ ដែលគណៈកម្មាធិការ
 នាយក តែងតែបានព្យាយាមគ្រិះរិះរកមធ្យោបាយសំរេចគ្រប់ពេលវេលា
 ដូចជា ការជួយសង្រ្គោះសមាជិកខ្លួន ទាំង ខាងផ្លូវសម្ភារៈនិងទាំង ខាងផ្លូវចិត្ត
 ដូចនេះដែរ។ ដូចនេះហើយ បានជាក្នុងពាក់កណ្តាលខែមិថុនាខ្លួនទៅនេះ
 អាស្រ័យការខំខ្លះខ្លះនៃគណៈកម្មាធិការនាយក និងដោយសហប្រតិបត្តិ
 ការជាមួយនិងមណ្ឌលផ្សាយសៀវភៅមួយ ទីស្នាក់ការយើងបានក្លាយទៅ
 ជាសាលាតាំងសៀវភៅសូរៀតជាភាសាបារាំងអស់រយៈពេល ១០ ថ្ងៃ (ពីថ្ងៃ
 ១៥ ដល់ ២៥.៦.៦៥) ។ សៀវភៅទាំង ១០០ ក្បាលនេះ ជាអំណោយរបស់
 មណ្ឌលផ្សាយសៀវភៅសូរៀតឈ្មោះ Mejdounarodnaja Kniga ជូនចំពោះ
 បណ្តាលយើងនៅពេលបញ្ចប់ពិធី ដូចជាគេធ្លាប់បានធ្វើជាមួយនិង
 “សមាគមអ្នកនិពន្ធខ្មែរ” រួចមកហើយដែរ ។

ការរៀបចំ

កាលពីឆ្នាំ ១៩៦៤ ក្នុងឧកាសសម្ពោធពិធីសៀវភៅសូរៀតនៅទី-
 ស្នាក់ការ “សមាគមអ្នកនិពន្ធខ្មែរ” មិត្តអគ្គលេខាធិការយើងបានស្នើដល់

សៀវភៅសូត្រតថាវាសាធារណ៍

អ្នកតំណាងនៃគេហដ្ឋានផ្សេងៗសៀវភៅសូត្រនូវយោបល់តាំងសៀវភៅដូចគ្នា នៅសមាគម
របស់ខ្លួន ។ អ្នកតំណាងបានសន្យាថានឹងយកយោបល់នេះទៅពិនិត្យដោយសុទ្ធជំនុំនិយម។ ក្នុង
ខែមិថុនា ៦៥ អ្នកតំណាងក៏នាំដំណឹងមកប្រាប់សមាគមយើងថា គេហដ្ឋានលោកបានយល់
ព្រមហើយ ។

គណៈកម្មាធិការនាយកបានបើកការប្រជុំភ្លាមដើម្បីនឹងសំរេចអំពីគោលការណ៍សំខាន់ៗ
ព្រមទាំងចែកការត្រួតពិនិត្យ។ ល្ងាចនោះលុះប្រជុំចប់ភ្លាម មិត្តទាំងឡាយក៏បានលាត់ដើរទៅ
ធ្វើការបោសសំអាតលានជួនទីស្នាក់ការរហូតដល់ម៉ោង ១១ យប់ ។ ហើយក្នុងថ្ងៃជាបន្ត
បន្ទាប់រៀនរហូតមកដល់ថ្ងៃតាំង ទីស្នាក់ការក៏បានជាកសិណនៃការហត្ថកម្មផ្សេងៗដោយយក
ចិត្តទុកដាក់របស់មិត្តគណៈកម្មាធិការនាយកគ្រប់គ្នា ។

ទិវាដ៏ឱឡារឹក

គឺថ្ងៃ ១៥ មិថុនា ។ ព័ត៌មានស្នាក់ការយើងដែលធ្លាប់តែមានសភាពស្រគត់ស្រគុំ ថ្ងៃនោះ
ក៏មានទឹកមុខរីករាយស្រស់បំព្រងប្រកបទៅដោយការតាក់តែងខ្លួនប្រាណ យ៉ាងប្រិមប្រិយ ក្នុងចំ
ណោមមហាជនដ៏កុះករ ។ នៅថ្ងៃសម្ពោធនោះ ក្រៅពីមិត្តគណៈកម្មាធិការនាយកនឹង
មិត្តមួយចំនួននៅក្នុងពេញ ហើយនឹងមិត្តខ្លះដែលមកធ្វើមេប្រយោគប្រឡងមជ្ឈមសិក្សាបត្រ
គេសង្កេតឃើញភ្ញៀវជាច្រើន ជាអាទិ៍អ្នកតំណាងគេហដ្ឋាន M. Kniga នឹងមិត្តលោក ឯ. ឧ.
ឡឿង - ង៉ៃត ប្រធានសមាគមមិត្តភាពខ្មែរ-ចិន នឹងតំណាងទាំងឡាយនៃសមាគមអ្នកនិពន្ធខ្មែរ
សមាគមនិស្សិតខ្មែរ សមាគមយុវវិចិត្រករខ្មែរ សមាគមសិស្សចាស់នៃអនុវិទ្យាល័យ

ស៊ីស៊ីតិ និស្សិតសាស្ត្រាចារ្យហើយនឹងយុវជនខាងមធ្យមសិក្សាមួយចំនួនធំក៏បានអញ្ជើញមក
ចូលរួមដែរ ។

ក្នុងសុន្ទរកថារបស់ខ្លួន^(១)មិត្ត ម៉ាស៊ី - ឌីមី អនុប្រធានបានថ្លែងអំណរគុណរបស់
ស.ស.ខ. ចំពោះគ្រូស្ថាន M.K បានបង្ហាញនូវគោលបំណងរបស់ ស. ស. ខ. ហើយបាន
គូសបញ្ជាក់នូវសារៈសំខាន់នៃសៀវភៅសូរៀត និងមិត្តភាពខ្មែរ-សូរៀត។ ក្នុងការធ្វើយតបវិញ
(២)លេខាធិការខាងវប្បធម៌សូរៀតបានសរសើរពីវឌ្ឍនភាពនៃវិស័យសិក្សាធិការរបស់ខ្មែរយើង
បានបញ្ជាក់អំពីសារៈសំខាន់នៃសៀវភៅសូរៀត ហើយធ្វើការកិច្ចដល់មិត្តភាពខ្មែរ-សូរៀត។

ការបំរើភេសជ្ជៈបានធ្វើជាបន្ទាប់មក (អំណោយនៃបរិស័ទប៊ុបស៊ីក្លូឡាដែលយើងសូម
ថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ) ហើយឥឡូវនេះជាពេលដើរទស្សនាសៀវភៅ ទស្សនាវដ្តី
និងសារពត៌មានដែលតំរៀបរាយគ្នាទៅតាមប្រភេទ ក្នុងមួយតាប៊ូ។ អ្នកខ្លះគេទទួលបានភេសជ្ជៈ
បណ្តើរដដែលក្នុងតាប៊ូយ៉ាងស្អាតស្អំ។ ខ្លះទៀតបើកសៀវភៅមើលបណ្តើរ ។ សៀវភៅមាន
ចែកជាផ្នែកវិទ្យាស្យង់និងទឹកនឹក ទស្សនាវដ្តីនិងសន្តិមវិទ្យា ភូមិវិទ្យា-ប្រវត្តិវិទ្យាប្រលោមលោក
និងសៀវភៅសំរាប់កុមារ ។

នៅម៉ោង១១ ពិធីសម្ពោធក៏បានចប់ក្នុងបរិយាកាសដ៏រីករាយ។ ភ្ញៀវទាំងឡាយក៏បែកគ្នា
ទៅកាន់ភេហដ្ឋានវិញរៀង ៗ ខ្លួន ។

(១) (២) សូមអានសង្កេតព័ត៌មាននេះ ទៅខាងក្រោយ ។

ជារៀងរាល់ថ្ងៃ នៅក្នុងរយៈពេលតាំងសៀវភៅ លេខាធិការយើងបាននៅប្រចាំការតាម
កម្មវិធី ព្រឹក្សាម៉ោង ៨ ដល់ ១១ ល្ងាចម៉ោង ១៦ ដល់ម៉ោង ២០ (ការបង្រៀនអក្សរដល់ពួក

បងប្អូនអនុករជនក៏បានដាក់មួយពេលនោះសិន) ។ សាធារណជននៃមជ្ឈដ្ឋានផ្សេងៗ

បានអញ្ជើញទៅមានសៀវភៅនៅទីស្នាក់ការយើង ហើយសរសើរគំនិតនៃការតាំងពិធី

នេះផង : មានសាស្ត្រាចារ្យ វេជ្ជបណ្ឌិត មេធាវី វិស្វករ តំណាងព្រះសង្ឃ និងសិស្ស

នុសិស្ស... ។ ការតាំងសៀវភៅនេះ ក្រៅពីបានជួយពង្រីកច្រកចំណេះដឹងនៃវិជ្ជាមិត្តសមាជិក

យើងនឹងសាធារណជនមួយចំនួន នៅបានជួយរឹតចំណងសាមគ្គីភាពនៃមិត្តយើងទៀតផង ។

មិត្តតំណាង !

ក្នុងបរិស្ថានកាលខាងមុខនេះ នៅពេលដែលគណៈកម្មាធិការថ្វាយកង្កែបញ្ចាំ

ជំរឿនសមាជិកទៅមិត្ត សូមមិត្តរសវាស់បំពេញហើយផ្ញើត្រឡប់មកវិញផង !

ALLOCUTION

PRONONCEE PAR LE V/PRESIDENT A
L'OCCASION DE L'EXPOSITION DES LIVRES
SOVIETIQUES EN LANGUE FRANÇAISE
(15-6-65)

Excellence,

Monsieur le Conseiller Culturel de l'Ambassade de l'Union Soviétique

Monsieur le Représentant de la Maison MEJDOUNARODNAJA KNIGA,

Mes chers amis,

Je voudrais tout d'abord exprimer au nom de tous les membres de l'ASSOCIATION DES PROFESSEURS KHMERS (A.P.K.) et en mon personnel nos vives satisfactions et nos remerciements émus à Monsieur le Conseiller Culturel de l'Ambassade de l'Union Soviétique à Phnom-Penh et à Monsieur le Représentant de la Maison MEJDOUNARODNAJA KNIGA qui ont bien voulu accepter notre demande. Votre présence à notre siège, si petit soit-il, est un grand honneur à notre Association et rehausse l'éclat de ces expositions des livres soviétiques édités en langue française.

L' A. P. K. était née depuis près de 10 ans et rassemble en son sein jusqu'à ce jour presque la totalité des professeurs du royaume. Elle a pour but de grouper tous les professeurs en vue de travailler en commun :

- a) pour l'extension et l'amélioration de l'enseignement national ;
- b) pour l'établissement des liaisons avec les enseignants étrangers, en vue d'améliorer les connaissances professionnelles de ses membres ;
- c) pour la défense des intérêts moraux et matériels de ses membres.

Ce jour faste marque un pas de progrès dans nos activités du programme culturel, et un nouveau contour des buts poursuivis par notre Association. L'aboutissement à un commun accord entre notre Association et Monsieur le Représentant de la Maison MEJDOUNARODNAJA KNIGA, réalisé par Monsieur le Conseiller Culturel, témoigne la compréhension internationale des hommes de notre sphère terrestre. Ces expositions des livres soviétiques sont des autres facteurs de cette compréhension et ouvriront au grand public phnompenhois un autre horizon du savoir. Les visiteurs seront ravis de leurs quelques minutes passées dans cette salle, lorsqu'ils comprendront dans ces bouquins les pensées, les aspirations ... des peuples d'un grand pays ami. Ils sauront que les Sciences, les Arts, toutes les branches de la connaissance répondent bien à leurs vœux de paix, de progrès et du bonheur.

Après les expositions, les cent onze (111) volumes des oeuvres des auteurs soviétiques appartiendront à la propriété privée de notre Association selon le désir exprimé par la sympathique Maison d'Édition. Tous ces bouquins nous rendent beaucoup de services. Nous, professeurs, nous avons des préparations à faire ou des recherches sans cesse. Nous avons donc une bibliothèque riche de manuels d'études d'un grand peuple ami du monde qui rehaussent le degré de notre instruction et élargit la voie nouvelle de notre connaissance. Les professeurs de toute spécialité peuvent y faire leurs études. Ils y trouveront un nouveau « cabinet de consultation » plus important, plus efficace dans l'amélioration des connaissances professionnelles de leur besogne. Nous vous assurons que ces livres seront conservés avec plus grands soins et utilisés et exploités avec le maximum possible.

Cette exposition ne vient pas seulement élargir un nouvel horizon, mais contribuer au resserrement des liens d'amitié entre nos deux peuples. Je suis convaincu que le grand Peuple de l'Union soviétique comme le nôtre recherche toujours la paix et le progrès. Il essaie de tous les moyens pour aider les hommes d'autres cieux à vivre dans le bonheur. C'est cette compréhension internationale, cet idéal social et humanitaire qui nous conduit à réaliser de tel accord.

Je n'ai donc pour terminer que d'adresser encore une fois au nom de tous les membres de notre Association et au nom de tout le public phnompenhois en visite dans cette salle, nos chaleureux remerciements à Monsieur le Conseiller Culturel qui, par son dynamisme, par sa diligence et par sa compréhension, a pu offrir à notre Association des dons de grandes valeurs. Nos remerciements vont particulièrement à Monsieur le Représentant de la firme MEJDOUNARODNAJA KNIGA et surtout à tous ceux qui travaillent dans cette firme pour le progrès et la connaissance des hommes. Nous remercions également tous les savants auteurs qui nous laissent ici leur pensée, leur connaissance de très loin, d'un sol des milliers de kilomètres. Nous remercions aussi Son Excellence le Président de l'Association de l'Amitié Khméro-Chinoise et les représentants des autres Associations qui ont bien voulu répondre à notre invitation.

Il nous reste maintenant à formuler nos vœux de réussite à Monsieur le Conseiller Culturel et à toute la mission soviétique représentée au Cambodge dans l'accomplissement du devoir, et nos vœux de longévité et de prospérité à la Maison MEJDOUNARODNAJA KNIGA. Que l'amitié entre nos deux peuples soit éternelle. Que le Peuple de l'UNION SOVIETIQUE soit toujours en progrès et vive dans la paix.

Vive la Maison MEJDOUNARODNAJA KNIGA !

Vive l'amitié éternelle entre les peuples de l'UNION SOVIETIQUE et du CAMBODGE !

ALLOCUTION

de Monsieur OKOUTINE, deuxième Secrétaire de l'Ambassade
de l'URSS à la cérémonie de l'ouverture de l'exposition
du livre soviétique le 15 Juin 1965

Excellence,

Monsieur le Président,

Mesdames et Messieurs,

Chers amis,

Aujourd'hui, nous ouvrons l'exposition de la littérature et des périodiques soviétiques qui sont édités en Union Soviétique en français.

L'exposition permettra à l'opinion cambodgienne de prendre connaissance de la vie de l'Union Soviétique, des réalisations des Soviétiques dans le domaine de la science et de la culture.

Dans les années sous le pouvoir soviétique, une véritable révolution culturelle a été accomplie dans notre pays. Les peuples qui autrefois n'avaient pas leur alphabet avaient reçu la possibilité pour le développement harmonieux de leurs cultures nationales. Et maintenant, l'Union Soviétique, par la publication de diverses éditions, est le pays le plus grand au monde ; on fait paraître des œuvres en plus de 80 langues des peuples de notre pays et des pays étrangers.

En Union Soviétique sont édités au tirage de plusieurs millions de livres dans les domaines les plus divers de la technique, de la culture et de la vie sociale.

Aspirant au développement des échanges culturels et à la meilleure compréhension mutuelle, l'Union Soviétique fait paraître au grand nombre des œuvres des pays étrangers. Je suis heureux de noter que les lecteurs soviétiques lisent avec un grand intérêt les œuvres sur le Cambodge, sa culture et la vie du peuple khmer, telles que le roman de M. Suon Sorinn " *Le soleil se lève au-dessus de la terre ancienne* ", des œuvres dans le domaine de folklore, des œuvres sur le remarquable Angkor et des autres monuments historiques.

Malheureusement, à notre exposition, nous n'avons pas pu représenter toute la diversité de nos publications, mais quand même vous pouvez prendre connaissance de certaines éditions dans le domaine de la science et de la culture, des sciences sociales; nous présentons aussi les manuels, les belles lettres, la littérature pour les enfants.

Ces dernières années, une bonne tradition s'est établie entre nos deux pays, une tradition d'échanger des œuvres dans le domaine de la littérature et des arts, d'échanger des délégations des écrivains et des hommes de culture.

Nous espérons que la présente exposition aidera nos amis cambodgiens à mieux connaître l'Union Soviétique et ses réalisations scientifiques, dans le domaine culturel et dans l'enseignement.

Nous sommes très heureux que le Cambodge, grâce à la politique de Son Altesse Royale le Prince Norodom Sihanouk, Chef de l'Etat, a obtenu des progrès considérables dans le domaine de l'enseignement et de la culture, dans celui de la formation des cadres nationaux.

Nous avons le plaisir de noter que pendant déjà quelques années à Phnom-Penh et dans d'autres villes, sur l'initiative de S.A.R. le Prince Norodom Sihanouk, Chef de l'Etat, est enseignée la langue russe et nous espérons que bientôt vous pouvez connaître plus largement notre littérature en langue russe.

Les échanges culturels entre nos pays sont d'après nous une contribution à la cause du renforcement de l'amitié et de la compréhension mutuelle entre nos deux pays.

En conclusion, permettez-moi de remercier l'Association des Professeurs Khmers pour une grande aide dans l'organisation de la présente exposition.

Que se développe la coopération culturelle entre l'Union Soviétique et le Cambodge !

Vive l'amitié khméro-soviétique !

Permettez-mois d'inaugurer notre exposition.

Nous invitons nos amis à la visiter.

ក្រុមប្រឹក្សាគ្រូបង្រៀន ★

ស.ស.ខ. សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ

ដល់ក្រុមហ៊ុន "ប៊ុបស៊ីក្សា" ចំពោះអំណោយជាភេសជ្ជៈដែលក្រុមហ៊ុននេះបាន

ជូន ស.ស.ខ. ក្នុងឱកាសតាំងសៀវភៅស្បៀងកាលពីថ្ងៃ ១៥ . ៦ . ៦៥ ។

ល្បីក្រាមខ្ញុំយ

កំណាព្យ

អ្នកព្រះកំរេង ភាសាស៊ីខ្ញុំ បង្កើនកគុណ
 ព្រះពុទ្ធព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃជាមុន គុណតាមហេតុនៃ
 មាតាបិតា ។ . . . . .

បើអ្នកមានយស មានសក្ខីខ្ញុំខ្ញុំស
 តាមនឹងរាជការ ធ្វើធំធ្វើបី

មន្ត្រីមានគ្រា ព្រះហ្លួងទកញ៉ា
 សាលាកុំភ្លៀយ ។

ចេះច្បាប់ប្រកាន់ កុំភ្លេចសច្ច័
 កតញ្ញាខ្ញុំ កុំធ្វើហួសមាឌ
 ភ្លេចញ៉ាតិប្រុសស្រី ជំនុំកាតកុំ

យកិឌ្ឍបេក្ខា ។

កុំកាន់សីហាលោ កុំកាន់លោកោ
 គោសោមោហោ កុំជក់ភារកៀន
 កុំយូនជីកស្រា កុំសមខាងណា

សប្តាយកត្រង់ ។

លួងលោមពិសោធន៍ កុំធូបពោត

បញ្ចូលឲ្យបង់ ឲ្យបែកឲ្យបាក់
ពាក្យសត្វពាក្យសង្ឃ កូនអើយផ្គុំផ្គង់

ដម្រង់ស្មារតី ។

កំភ្លើងយើញប្រាក់ កំភ្លើងភ្នាត់សក្តិ
ប្រាក់ទៅអវចី កាន់ធម៌ទសពិត
រឹតឡើងវាសី តាមពិលោកិយ

ដល់បរលោកនាយ ។

អ្នកក៏ជាភ្លើង ក៏កាត់កាន់ជើង
អ្នកមានមើលងាយ ទៅក្រុមជាទឹក
រំលូករំលាយ ក៏ដើរក៏វាយ

បង្គំជាខុស ។

ចោរខូចលួចបួន រំចោរស្មគ្រុស្មន
តណ្ហាស្រីប្រស កុំសបខាងណោះ
បញ្ចះខាងណោះ ល្ងង់លោមបញ្ចះ

បញ្ចូលចិត្តក៏ ។

កំដុតឲ្យកៅ បើយើញគ្នាខ្លៅ
ប្រាជ្ញាគ្នាខ្លៅ កុំឃ្លានប្រាក់ប្រស
បន្ទះខាងស្រី បើកាន់ច្បាប់ថ្មី

កំចោលច្បាប់ចាស់ ។

កំដៀលអ្នកស្រែ

គ្រូកូលឯងខ្មែរ

កំប្រែគ្រូស្រាវ

គ្រូឡើយឃើញគុណ

ទន់ខ្លួនសំពះ

កំធ្វើអ្នកណាស់

កត្តះអ្នកក្រ ។

អ្នកកំភ្លេចគុណ

គ្រូលេខទន់

គ្រូសូត្រអក្សរ

កំចាប់ដៃពាញ

គំនាប់ឯកត

កំជជែកត

ស្នើមត្រសំឡាញ់ ។

ពស្រុតចូលជ្រក

កំថាគេថោក

សួរសាកទៅមក

កំអើងសញ្ញា

ពាក្យពុំពារោះ

គេកើតមត្តាញ់

គេដៀលផាលផាញ់

អនុរាយកេរ្តិ៍ឈ្មោះ ។

កំធ្វើនិស្សិតបុណ្យ

ស្រដៀងទន់

ពោលពាក្យពារោះ

ខ្លួនអ្នកនឹងបើក

នឹងឡើងសក្តិយស

កំធ្វើតនាំឈ្មោះ

ញុះញង់អ្នកធំ ។

កំសប្បអកត្តប

បើយើញ្ចត្តាខ្លួន

គួបគិតប្រមុំ

ពោសត្តាតិបត្តប

ផ្តួចឡើងជាធំ

ផ្សែងពូកជាដុំ

ផ្តុំឆេះជាក្លើង ។

កំភ្លើងក្រូចខ្លួន

ចេះសាសន៍ចិនយួន

កំហោលខ្លែងយើង

កំធ្វើក្រអឺត

កំពើតកំពើង

កំពាក់ស្បែកជើង

ចូលវត្តលោកសង្ឃ ។

ដោះមកជាកំច្រត

ទុនកាយប្រតិបត្តិ

លំអុតទុនអង្គ

កំសីតាមឃ្លាន

កំហ៊ានតាមចង

កាន់ច្បាប់ស្រុកប្រាង្ស

កំបង់សាសនា ។

កំបង់ថ្លើងពេក

កំលើកដំណេក

ហួសមេហួសបា

តែងខ្លួនឲ្យល្មម

មើលពូជពន្យា

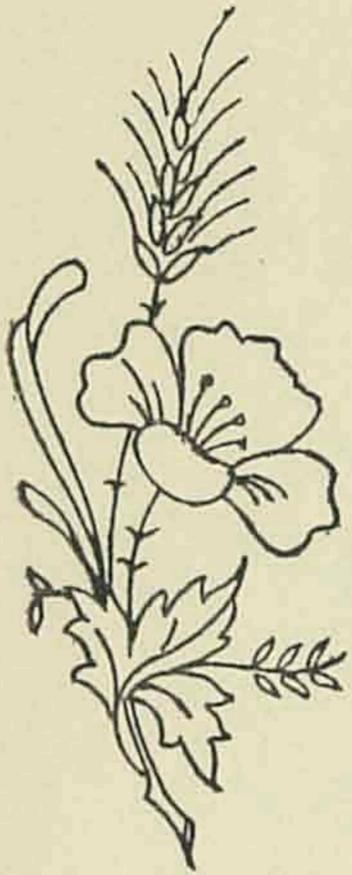
សង្ខេបនិដ្ឋិតា

រឿងជាប់បុណ្យសក្តិ ។

អំពីវប្បធម៌

ទីវិ. អូល

ជនជាតិទាំងឡាយនៃទ្វីបអាស៊ី-អាហ្វ្រិកនឹងអាមេរិក
ឡាទីន បន្ទាប់ពីដំណើរមុននូវឯករាជ្យខាងនយោបាយមក
វិញ ហើយបាននឹងកំពុងខិតខំធ្វើពលកម្មស្ថាបនាសេដ្ឋកិច្ច
ជាតិខ្លួនឱ្យបានមាំមួនរឹងប៉ឹងឡើង គឺឱ្យបានឯករាជ្យឡើង
ដើម្បីជាខ្លឹមការពារឯករាជ្យនយោបាយវិញ ។

ក្នុងការស្ថាបនាឯករាជ្យសេដ្ឋកិច្ចពង្រឹងឯករាជ្យនយោបាយនេះ-
ជនជាតិទាំងនោះក៏ត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាលឱ្យរឹងមាំយុវវ័យវប្បធម៌ដែរ ព្រោះនរណាក៏ស្គាល់នូវ
ឥទ្ធិពលដ៏សំបើមដែលវប្បធម៌ជះទៅលើនយោបាយនិងសេដ្ឋកិច្ចដែរ ។ ជាពិសេស ក្នុង
ពេលសព្វថ្ងៃដែលអាណានិគមចាស់បានត្រូវកម្លាំងជាតិប្រាន់ទំលាក់ទឹកទៅ ហើយដែល
អាណានិគមនិយមថ្មីកំពុងក្លែងខ្លួនជាតម្រូវចូលមកជំនួសវិញនេះ ប្រទេសអាស៊ី-អាហ្វ្រិក
និងអាមេរិកឡាទីនភាគច្រើនដែលពុំព្រមរត់តាមរទេះសង្គ្រាមចក្រពត្តិអាមេរិកាំង បាននឹង
កំពុងខំប្រឹងការពារលំអវប្បធម៌ជាតិខ្លួនចំពោះឥទ្ធិពលដ៏ចង្រៃនៃវប្បធម៌ប៉ែកលោកសេរី។

ចក្រពត្តិនិយមផ្សេងៗដែលមានចក្រពត្តិនិយមអាមេរិកាំងនាំមុខដោយបានដឹង
ខ្លួនថានយោបាយជ្រៀតជ្រែកនឹងរុករានរបស់ខ្លួន ហើយនឹងជំនួយសេដ្ឋកិច្ច “ ប្រកប
ដោយពិសេស ” របស់ខ្លួនត្រូវជនស្នេហាជាតិនៃលោកទីបីចាត់ចោល ឬហែកកាយផ្ទុះ

គ្រប់គ្រងលើសប្បុរសធម៌នោះ ពួកវាក៏បានជាសេចក្តីសង្ឃឹមទៅក្នុងឥទ្ធិពលនៃវប្បធម៌ទៀត
ពិសេសឥទ្ធិពលទៅលើយុវជន ដែលជាអនាគតនៃជាតិវិបល្លាស ហើយដែលកំពុងតែបំបែកនៅក្នុង
វិស័យសប្បុរស ។ ឥទ្ធិពលនៃវប្បធម៌របស់ខ្លួន “លោកសេរី” បានផ្សាយចូលទៅប្រទេសដែល
ប្រឆាំងនឹងខ្លួនខាងនយោបាយនិងខាងសេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈវិទ្យុភាពយន្ត (ពិសេសវិទ្យុភាពយន្ត
បែបខាងលិច ឬ បែបកៅបាយ) តាមសម័យស៊ី (ពិសេសបទភ្លេងញាប់បែបខ្លីស) តាម
សំលៀកបំពាក់និងរបៀបគុបតែងខ្លួន (ពិសេសបែបកៅបាយ) តាមសៀវភៅ តាមប្រលោម
លោក (ពិសេសរឿងកាប់ចាក់) តាមទស្សនាវដ្តី កាសែត... ។

និយាយដល់ឥទ្ធិពលចម្រើននៃវប្បធម៌ចក្រពត្តិទៅលើយុវជន យើងនឹកឃើញតាមនូវព្រះ
កាយវិការដ៏ល្អា សរសៃនិងប្រកបដោយមន្តពាងលដែលស្រម្តែងឱ្យព្រះអង្គទ្រង់បានបំពេញក្នុងការ
កាត់ជំនួយវប្បធម៌សហរដ្ឋអាមេរិក ព្រមគ្នានឹងការកាត់សម្ពន្ធទូតហើយនិងជំនួយសេដ្ឋកិច្ច ។
ព្រះគតិបណ្ឌិតដែលយើងត្រូវតែចងចាំជានិច្ចនេះ ជាវិភាគទានមួយយ៉ាងធំក្នុងការការពារ —
បរិសុទ្ធភាពនៃជនជាតិយើង ពិសេសនៃយុវជនយើង ក៏ដូចជាក្នុងការការពារវប្បធម៌ជាតិយើង
ដែរ ។

ដើម្បីនឹងបង្ហាញនូវសារៈសំខាន់នៃបញ្ហាវប្បធម៌ចំពោះជនជាតិដែលកំពុងកសាងជាតិ
ខ្លួននិងកំពុងឈរមុខចំពោះការល្អានពានចក្រពត្តិ យើងសូមលើកយកទូទាហរណ៍នៃប្រទេស
ឥណ្ឌូណេស៊ីមកជូនមិត្តយើង ។ លោកប្រធានាធិបតីសីការណ៍បានចេញសេចក្តីបង្គាប់ជាច្រើន
ពិសេសដល់យុវជនលោកដើម្បីនឹងក្រើនរំលឹកគេឲ្យលើកតម្លៃវប្បធម៌ជាតិឲ្យយកការពារវប្បធម៌
ជាតិហើយឲ្យបោះបង់ចោលនូវវប្បធម៌បែកខាងលិច ។ លោកបានហាមឃាត់មិននាំចូលប្រទេស

ឥណ្ឌូណេស៊ី រូបទេវតា ក្នុងបែប "កែវល្ល" ឆាតាតា ទ្វីប ... ជាដើម ហើយបានទាំងប្រកាសថា
យុវជនណាដែលកំទ្វីសនឹងត្រូវមានទណ្ឌកម្មថែមទៀតផង ។

តាមពិតមានមួយផ្សេងតាមទីភ្នាក់ងារពិតមាន "អន្តរា" លោកប្រធានាធិបតី សីការណូ
បានអំពាវនាវដល់យុវជនឥណ្ឌូណេស៊ី :

● ឱយបន្តបោះបង់ចោលនូវរបៀបស្លៀកពាក់បែបឆ្លូត (loufoque) បែបខាងលិច
នឹងរបៀបកាត់សក់មិនសមរម្យតាមការពិតមិនសមរម្យ នឹងលក្ខណៈឥណ្ឌូ
ណេស៊ី (invraisemblable) តាមបែបខាងលិច ហើយ

● ឱយរក្សាលក្ខណៈជាតិ ។

មានប្រសាសន៍ក្នុងមតិព្រាមួយនៅក្រុងប៉ារីស លោកប្រធានាធិបតីបានថ្លែងថា :

“ ខ្ញុំមានសេចក្តីសប្បាយនឹងសង្កេតឃើញ ថារបៀបកាត់សក់វែង ទម្លាក់ស្តុបមកគ្របថ្វាស
ហើយតម្កល់ស្រីមិច្ឆើត តាមបែប “ ប៊ីតចូល ” (à la «beatle») ថាខាងលើសាច់ឃើញ
រាងកាយទាំងអស់ហើយនឹងសំពត់ចង្រៀតហួសពេកហើយខ្ញុំហួសពេក (les pantalons collantes
et les jupes trop étroites et trop courtes) បានថយចំនួនយ៉ាងច្រើនសំបើម បន្ទាប់ពីខ្ញុំ
បានចេញបង្គាប់ឱ្យបោះបង់ចោលមក (l'ordre de les boycottes) ” ។

លោកប្រធានាធិបតីសីការណូបន្ថែមថា លោកសង្ឃឹមថានឹងបានឃើញរបៀប “ ប៊ីតចូល ”
ហើយនឹងរបៀបកាត់សក់ចម្លែកៗផ្សេងទៀតតាមបែបខាងលិច នឹងលាយបាត់បង់អស់ទាំង
ស្រុងពីក្នុងចំណោមយុវជនឥណ្ឌូណេស៊ី (la mode «beatle» et les autres styles

farfelus de coiffure occidentaux) លោកបានបង្ហាញថា: “ បើអ្នកចង់ទៅជាប្រជាជាតិ
មួយមានអំណាចហើយបានគោរពតាមផែនការនោះ អ្នកត្រូវតែស្រឡាញ់លក្ខណៈជាតិរបស់អ្នក”។

(ចុះក្នុង អា.កា.បើ ថ្ងៃ ២៨-៧-៦៥)

នៅពេលក្រោយមកទៀតតាមទីភ្នាក់ងារពេតិមាន “អន្តរាព” ដដែលប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ី
បានហាមឃាត់ទស្សនាវដ្តីក្រុមត្រួតពិនិត្យកម្រិត ដូចជា “តែម” និង “ញូសរីក” មិនឲ្យនាំចូល
មកក្នុងប្រទេសខ្លួន ពីព្រោះទស្សនាវដ្តីទាំងនេះនាំឲ្យប្រយោជន៍ដល់បដិវត្តន៍ឥណ្ឌូណេស៊ី
ហើយបានប្រមាថកាត់ទៀនលោកប្រធានាធិបតីស៊ីការណូថែមទៀត ។

ចាប់ពីថ្ងៃនេះទៅ សៀវភៅទាំងឡាយណាដែលមានលក្ខណៈអាក្រក់អាសអាភាសនាំ
ឲ្យខូចកិត្តិយស ឬប៉ះពាល់ដល់សេចក្តីអធិប្បាយនៃមហាជន ឬមានលក្ខណៈអប់រំឲ្យជាតិ
សាសន៍មួយស្តាប់មើលឃើញជាតិសាសន៍មួយទៀត ឬមានលក្ខណៈនាំឲ្យអ្នកមានចិត្តចង់
ប្រព្រឹត្តិកេរ្តិ៍កម្ម (ស្រីបស្រាលចង់កាប់ចាក់) ហើយនឹងប្រលោមលោកទាំងឡាយដែលមាន
លក្ខណៈ “កៅបោយ” និងត្រូវហាមឃាត់លែងឲ្យនាំចូលមកយកកាតាទៀតហើយ “ ព្រោះ
សៀវភៅទាំងនេះបានលើកទឹកចិត្តឲ្យមានគំនិតអំពើ “ ជាអ្នកលេង ” ហើយនឹងអំពើ
ចោរចូន ” (gangstérisme et brigandage) ។

សេចក្តីសម្រេច

..... ពីអនុវិទ្យាល័យព្រះរាជវិទ្យាល័យកិច្ច
 យើងបានទទួលសេចក្តីរាយការណ៍អំពីការប្រជុំរបស់មិត្តយើង នៅអនុវិទ្យាល័យព្រះរាជ
 វិទ្យាល័យកិច្ចខ្មែរស្ថិតនៅក្រុង ដែលយើងមានសេចក្តីរាយការណ៍និងចុះផ្សាយខាងក្រោមនេះ ។
 យើងសង្ឃឹមថាមិត្តយើងឯទៀត ៗ នឹងមានដោយចាប់ចិត្តជាមិនខាន ។

ក្រោយពីបានថ្លងអំណរគុណដល់អង្គប្រជុំ លោកបានហ្វានអនុវិទ្យាល័យបានលើកយកវារៈ
 មកជំរាបដល់អង្គប្រជុំ ហើយបានវែកញែកនូវបញ្ហាក្នុងវារៈនីមួយៗ ដូចតទៅ :

លោក វ៉ិ-វិនី ជាតំណាងបណ្តោះអាសន្ន បានសុំលាល្បប់ពីតំណែងដោយមាន
 ជាប់រាល់កិច្ចការក្រសួងច្រើនពេក ហើយពុំបានបម្រើ ស.ស.ខ ឲ្យបានជិតដល់ ។
 បន្ទាប់មកលោកបានស្នើដល់សមាជិកទាំងអស់ឲ្យជ្រើសរើសយកមិត្ត អ៊ុំដ គឹម សែង ធ្វើជា
 តំណាងវិញ ។ សេចក្តីស្នើនេះបានទទួលការយល់ព្រមពីសមាជិកទាំងអស់ ។ បន្ទាប់មក
 លោកបានពន្យល់យ៉ាងត្រួសៗនូវគោលគំនិតផ្សេងៗដែលនាំឲ្យកើតនូវ ស.ស.ខនេះឡើងហើយ
 លោកប្រគល់ការឲ្យមិត្តតំណាងធ្វើអង្គប្រជុំនេះ ព្រមទាំងឆ្លើយនូវសំណួរផ្សេងៗ
 ពីមិត្តសមាជិកឯទៀត ។ ក្រោយមកមិត្តតំណាងបានស្នើសុំសង្កេតអំពីភាពសមស្រប

នៃទស្សនាវដ្តីលេខក្រោយបង្អស់ រួមមកលោកវិជ្ជាជីវៈសេចក្តីសស្រីជាតិសេសដល់គណៈកម្មាធិការនាយកដ៏លើសយកអត្ថបទស្តីពីការសិក្សានៅសាធារណរដ្ឋចិនប្រជាមានិត មកចុះក្នុងទស្សនាវដ្តីនេះ ព្រោះក្នុងកម្មវិធីនោះមានគោលសំខាន់ច្រើនដែលគួរយើងយកតម្រាប់តាមដោយយោលទៅតាមការកែទម្រង់សេដ្ឋកិច្ចសង្គម ។ មិត្តសមាជិកទាំងអស់បានយល់ស្របចំពោះបញ្ហាខេមរូបន័យកម្ម (Khmérisation) នៃកម្មវិធីមធ្យមសិក្សា ដោយយល់ឃើញថាសិស្សភាគច្រើនមានការលំបាកក្នុងភាសាបារាំងមុននឹងទៅលំបាកក្នុងវិជ្ជាដែលចង់រៀន ។ អត្ថបទទាំង ៣ ស្តីពីវិទ្យាដោយមិត្ត ម៉ាលី-ឌីមី គណិតវិទ្យាដោយមិត្ត ឡឺក្លី-នៃ ប្រវត្តិវិទ្យាដោយមិត្ត ម៉ែ-លីនី បង្ហាញឲ្យឃើញថា ខេមរូបន័យកម្មអាចប្រព្រឹត្តទៅបាន ។ ឯភាសាបារាំងទុកគ្រឹមតែជាជីវភាសា (Langue vivante) ដូចជាភាសាអង់គ្លេសទៅវិញ ។

បន្ទាប់មកទៀតមិត្ត ពិដឺ-ជិន បានសុំស្នើដល់ ស.ស.ខ. សុំឲ្យបង្កើតសមាគមមរណៈ

សង្រ្គោះក្នុង ស.ស.ខ ដូចជាទៅក្នុងសមាគមបុគ្គលិកសិក្សាដូច្នោះដែរ ។

មិត្ត គង-ផន ដដែលបានស្នើសុំឲ្យទស្សនាវដ្តី ស.ស.ខ. ចុះផ្សាយនូវវិញ្ញាសា ព្រមទាំងចម្លើយនៃសម័យប្រឡងធំៗ ទាក់ទងនឹងបុគ្គលិកសិក្សា ។

ម្យ៉ាងទៀតសមាជិកទាំងអស់តាមសេចក្តីស្នើរបស់លោកចាន់ហ្វាន់អនុវិទ្យាល័យ បានយល់ព្រមធ្វើវិភាគទានចំនួន ១០ ភាគរយនៃប្រាក់បំណាច់ម៉ោងដល់ថវិកាជាតិ ។

មុននឹងបិទសម័យប្រជុំមិត្តដំណាច់ស បន្ទាប់មកមិត្តតំណាងថ្មីបានអំពាវនាវដល់សមាជិកទាំងអស់ឲ្យយកទស្សនាវដ្តី ស.ស.ខ គ្រប់លេខទៅអាន ហើយឲ្យយោបល់ព្រមទាំងសុំឲ្យសមាជិកធ្វើនូវអត្ថបទផ្សេងៗ ទៅចុះផ្សាយក្នុងទស្សនាវដ្តី ។

● ..... ពីរឿងល្អយព្រះបាទសុរាម្រិត (កំពង់ធំក្រុង)

កាលពីថ្ងៃសៅរ៍ ២៦ មិថុនា ១៩៦៥ ក្រុមកីឡាបាល់បោះនៃបុគ្គលិកនៃវិទ្យាល័យព្រះបាទសុរាម្រិតបានប្រកួតយកជ័យជំនះ លើក្រុមបាល់បោះនៃបុគ្គលិកអនុវិទ្យាល័យបន្ទាយដំរី ។
ក្រុមនេះបានប្រកួតឈ្នះ លោកគ្រូខាងបឋមសិក្សានៅសាលាលេខ៥ម្តងរួចទៅហើយ កាលពីថ្ងៃ ២៣ មិថុនា ។ នេះជាហេតុនាំឱ្យបុគ្គលិកនៃវិទ្យាល័យព្រះបាទសុរាម្រិត ទទួលបានគុកីឡាផ្នែកបាល់បោះប្រចាំខែត្រងាប៉ុរហូត ដោយក្រុមនេះបានជ័យជំនះ ៣ ឆ្នាំជាប់គ្នា ។

សូមទះដៃសរសើរកីឡាករបាល់បោះនៅវិទ្យាល័យព្រះបាទសុរាម្រិត ។

● ..... ពីអនុវិទ្យាល័យស្ពាន់

កាលពីថ្ងៃ ៣ កក្កដា ១៩៦៥ មិត្ត ប៊ូ-ប៊ែន សាស្ត្រាចារ្យនៅអនុវិទ្យាល័យស្ពាន់បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយនឹងនាង លី-លីឌីន នៅយុំលេ ស្រុកកោះស្នួន (កំពង់ចាម) ។
ចំពោះមន្ត្រីលក់នេះ ពោះជាឆ្ងាយហើយទាំងពុកក្នុងការធ្វើដំណើរ គឺជិះតាមកាណូតយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏មិត្តយើងជាច្រើនបានទៅជាអធិបតីនឹងចំរើនពរជ័យដល់គូស្វាមីភរិយានេះយ៉ាងរីករាយដ៏ក្រៃលែងដែរ ។

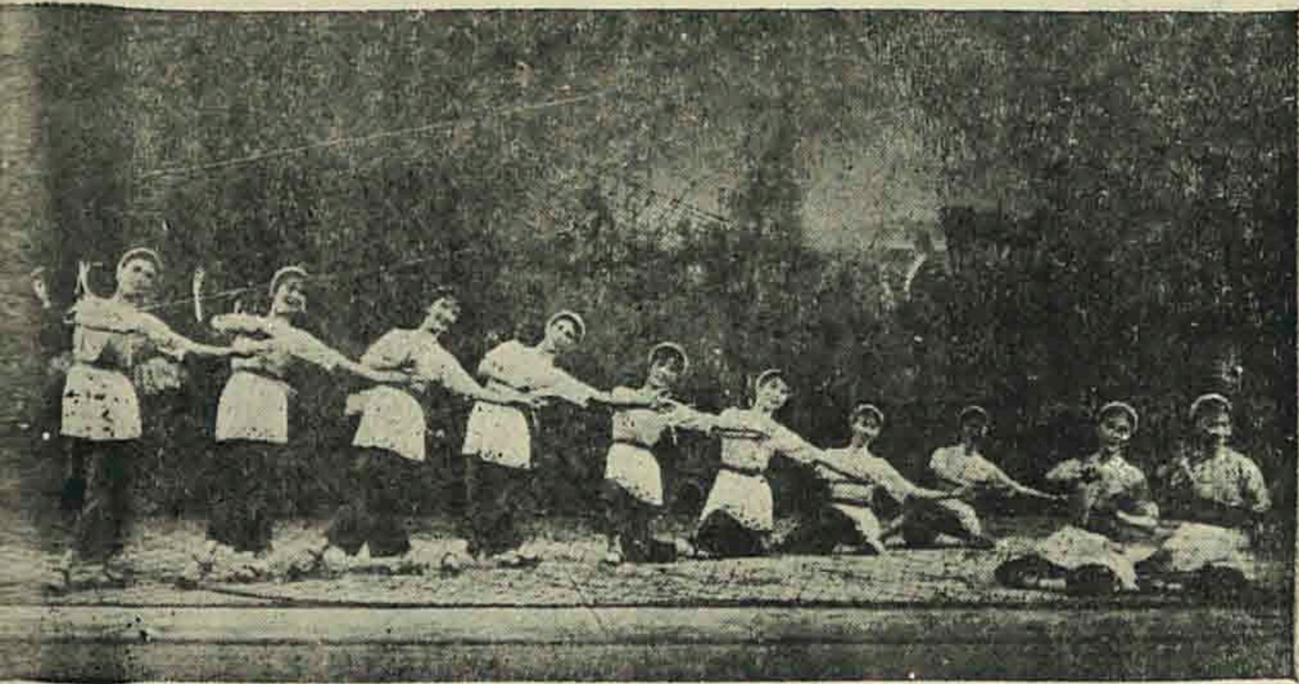
● ..... ពីរឿងល្អយកំពង់ធំព្រះអង្គឌួង

ឯមិត្ត ស៊ុន ហោ ដែរហើយនឹងមិត្ត ថាច់ ញ៉ឹង ក៏ទើបនឹងរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍រួចដែរ ។

សិល្បៈ និង វប្បធម៌

ទី ១ អូល

ក្រុម ទ្រុក ក្រុម ធីតា នៅ ស មូ ប្រទេស ខា ង កើ ត

ក្រុម យុទ្ធជន រដ្ឋ ម ស្ថា ន សូ ផ័ ង

កាលពីខែសីហាខាងមុខនេះ
 ដោយអនុលោមទៅតាមកិច្ចព្រម
 ព្រៀងខាងវប្បធម៌រវាងព្រះរាជា
 ណាចក្រកម្ពុជា ហើយនឹងសាធា
 រណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ក្រុម
 ចម្រៀងនិងរបាំ “ ណេសិរ្ស ” នៃ
 ប្រទេសចិន បានមកធ្វើទស្សន
 កិច្ចជាមិត្តភាពនៅប្រទេសយើង
 ដោយបានសំដែងសិល្បៈ និងធ្វើ
 ទស្សនកិច្ចផ្សេងៗ នៅក្នុងព្រះ
 រាជធានីនិងនៅ ខែ ត្រ ខ្លះ របស់
 យើង តាមកម្មវិធីសកម្មភាពពីថ្ងៃ
 ២៥ ខែសីហា ដល់ថ្ងៃ ២៥ មិថុនា ។

ប្រវត្តិសង្ខេប

នៃក្រុមសិល្បៈ «ណាសិរ្ស»

ក្រុមសិល្បៈនេះ ចាប់
 បដិសន្ធិឡើងក្នុងសម័យ
 សង្គ្រាមប្រឆាំងជប៉ុន ។ ក្នុង
 រយៈកាលដ៏យូរវែងសម័យ
 សង្គ្រាមបដិវត្តក៏ក្រោយដែល
 ប្រទេសចិន ថ្មីបានបដិសន្ធិ
 ឡើងហើយក្តី ក្រុមសិល្បៈ
 នេះ ក្រោមរដ្ឋបាល "គំនិត
 ម៉ៅ សេទុង" បានអនុវត្តជាប់
 ជាប់ចូលរួមគោលគំនិត "សិល្បៈ
 ដើម្បីបំរើកម្មករ កសិករនិង
 ពលករ" បានចូលជ្រៅទៅ
 ក្នុងរោងចក្រ ក្នុងជនបទ ក្នុង
 ក្នុងទីតាំង ហើយបានធ្វើការ
 ពាក់ទងយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយ
 មហាជន បញ្ចាំងឱ្យឃើញ
 យ៉ាងសកម្មនូវយុទ្ធវិវត្តន៍ ដ៏
 ជាក់ស្តែង ។

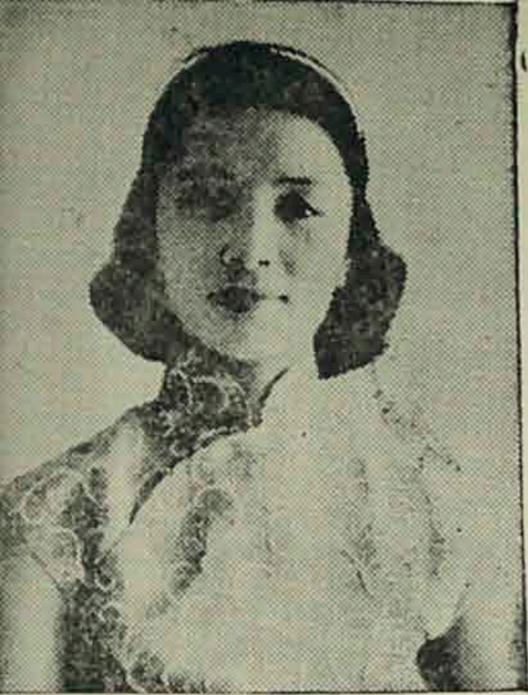
↑
 ចៅទទួល
 បានផលបរិបូណ៌

→ ចៅពន្យកចាប់

↓
 ចៅផ្កាម៉ឺន

១៧៥ ចាន់ដូ

រៀនចំរើននៃក្រុមនេះ មិនត្រឹមតែប្រកបដោយលក្ខណៈប្រយុទ្ធ
ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងសំបូរណ៍ទៅដោយពណ៌សំបូរនៃក្រុមការងារ
ត្រូវទទួលបានជោគជ័យព្រមទាំងមួយនេះក្នុងដំណើរប្រតិបត្តិជាក់ស្តែង
អស់ពេលវេលាដ៏យូរអង្វែង ក្រុមសិស្សនេះនៅបានញ៉ាំងជីវិតរាងរបស់មហាជន

ឱយ កាន់តែសំបូរ លើកស្ទួយស្មារតីពលកម្មរបស់ប្រជាជន ហើយបង្កើនឆន្ទៈបដិវត្តរបស់ប្រ
ជាជនទៀតផង សូម្បីតែខ្លួនគេក៏បានទទួលការហាត់ហ្វឹកហ្វឺននឹងបានចំរើនឥតឈប់ឈរដែរ។

ក្រុមសិស្ស៖ “ឈានស្ថាន” (រណសិរ្ស) រួមមានក្រុមរៀនចំរើន និង ក្រុមតន្ត្រី ។
សមាជិកក្រុមនេះ ខ្លះជាយុវជន-យុវនារីចេញមកពីពេលចក្រនឹងជនបទ ខ្លះជាសិស្សដែលរៀន
សំរេចក្នុងវិស្វាល័យសិក្សាបច្ចេកទេសក្នុងវិស្វាល័យសិស្ស ខ្លះជាសិស្សករដើមចាស់ដែលប្រតិបត្តិការងារ
សិស្សជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ ។ សិស្សករទាំងនេះ ក្រៅពីសំដែងជាញឹកញយជូនកម្មករ កសិករ
និងពលករដ៏ក្រីក្រនៅក្នុងប្រទេសទេសរាជសាស្ត្រ នៅបានចេញទៅធ្វើការផ្លាស់ប្តូរខាងវប្បធម៌
ជាច្រើនលើក ជាមួយនឹងប្រទេសនានាទៀតផង ។ កាលពីឆ្នាំ ១៩៥៣ ក្រុមសិស្សនេះបាន
តំណាងប្រជាជនចំរើនដំណើរទៅប្រទេសកូរ៉េ សំដែងជូនកងទ័ពប្រជាមានិតកូរ៉េហើយនឹងទ័ព
អាសាស្ត្រប្រជាមានិតចិនទេសរាជ ។ នៅឆ្នាំ ១៩៥៣ បានទៅចូលរួមហាស្រពយុវជន
និងនិស្សិតសាកលលោកសម័យទ័ព ។

រោងចក្រនិរន្តរ៍ស្ថានីយ៍
ក្នុងទន្លេយ៉ាងរីករាយ

នៅភ្នំពេញ

នៅភ្នំពេញ ក្រុមសិល្បៈ បានសំដែងជាតំរលើក មួយ
លើកដំបូងអស់រយៈពេល ៨ រាត្រី ចាប់ពីថ្ងៃ ២៧ ឧសភា
ទៅ នៅពហុកីឡាស្ថានជាតិ ហើយលើកទីពីរនៅសាល
ចតុមុខ (១៩ មិថុនា) ថ្វាយជាព្រះរាជកិត្តិយសចំពោះសម្តេច
ព្រះប្រមុខរដ្ឋ ក្រោយពេលដែលក្រុមនេះបានត្រឡប់មកពី
សំដែងនៅខេត្រវិញ ។

នៅសាលចតុមុខក៏ដូចជានៅពហុកីឡាស្ថានជាតិ
ក្រុមសិល្បៈ “ណេសិរ្យ” បានទទួលជោគជ័យដ៏មហិមា ពី
សំណាក់ទស្សនជនខ្មែរនិងបរទេស ។ នៅពហុកីឡាស្ថាន
ជាតិ សំបុត្រចូលទស្សនាដែលបំរុងនឹងលក់ពេលព្រឹកផង
ពេលរសៀលផង បានលក់ជាប់អស់គ្មានសល់តែកងរយៈ
ពេលប៉ុន្មានម៉ោងប៉ុណ្ណោះ ។

រាល់ៗ រាត្រី ទស្សនជនប្រមាណប្រាំមួយពាន់នាក់
បានប្រជ្រៀតគ្នាចូលទៅអង្គុយ យ៉ាងណែនណាន់តាន់តាប់
ចាំក្រេបទុជារសនៃសិល្បៈមហាមិត្តយើង ។ តាមពិតរស
ជាតិនៃសិល្បៈក្រុម “ណេសិរ្យ” ខ្ពង់
ខ្ពស់គួរឲ្យប្រជ្រៀតគ្នាដូចនេះមែន ។ តាំងតែ

គណៈ
នាយ កាត់ថ្មី

គណៈ
ម៉ា អិថាវ

ហូ សុទ ហូ

ចម្រៀមនៃបុរសអ្នកច្រៀង

ពីពេលបើកវាំងនន

រហូតដល់ទីបញ្ចប់ ក្រុម

នេះបានចាប់អ្នកទស្សនាទាំងឡាយឲ្យភ្ញាក់ ដក់ត្រចៀក ដក់ចិត្តរកដាក់ខ្លួនមិនរួច ហើយ
បើពេលឲ្យចំពៅគឺថាក្នុងរយៈពេលជាង២ម៉ោងនោះ ក្រុមសិល្បៈ “ណាលីវ្យូ” បាននាំអ្នកទស្ស
នារាល់គ្នាទៅកាន់ថានសិល្បៈមួយ ហាក់ដូចជាមិនមែននៅក្នុងតហុកឡា ស្ថានដូចនេះ ។

ក្នុងការសំដែងរបស់ខ្លួនទាំងជិតសាមសិបឆ្នាំ ក្រុមសិល្បៈ “ណាលីវ្យូ” ទាំង
៨០នាក់បានធ្វើឲ្យទស្សនជនស្ទើរចំពោះសមត្ថភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ខ្លួនក្នុងរបាំដូចជាក្នុង “របាំ
ប្រយុទ្ធ” ក្នុងរបាំកាយវិការដូចជាក្នុងល្បិចសៀក ក្នុងចំរៀងដូចជាក្នុងតន្ត្រី ។

ប៉ុន្តែនាក់ដែលទស្សនជនពេញចិត្តជាងគេបំផុត គឺ:

- របាំ “ទេពអប្សរ” សំដែងយ៉ាងប៉ិនប្រសប់ដោយនាងកញ្ញា ចាន់ ដួង ដែលមហាជន
ភាគច្រើនប្រឡំស្មានតែព្រះអង្គម្ចាស់ក្សត្រី បុប្ផាទេវី ព្រោះតែកាយវិការ កំពស់កំពា ហើយនឹង
សំបុរសំបករបស់នាង ។

- របាំ “ទ្រុឌលុយនិលបរិបូណ៌” សំដែងឡើងដោយយុវនារីជំនួសសំប្រិមប្រិយដប់
ពីររូបនឹងដោយកាយវិការត្រូវគ្នាដូចគេវាស់នៅក្នុងវាលស្រែដ៏ធំល្វីងល្វើយពណ៌លឿងទុំដូចមាស

- របាំ “ប្រយុទ្ធដំណើមស្នាដៃ ល្បីទីដំ” ដែលជាការដកស្រង់មកពីក្នុងមហាដំណើរជា
ប្រវត្តិដែលបានកែប្រែមុខមាត់សាច់ឈាមនៃប្រទេស ចិនសម័យមុនមកជាសាធារណរដ្ឋប្រជា-
មានិកដ៏មហិមាដូចសព្វថ្ងៃនេះ ។

រឿង “បងប្អូនភ្ញៀវតណាមប្រយុទ្ធអង់អាចណាស់” ដែលសំដែងឲ្យឃើញនូវការ
 ប្រយុទ្ធនឹងអង្គការប្រយុទ្ធនឹងអង្គការប្រយុទ្ធនឹងអង្គការប្រយុទ្ធនឹងអង្គការ
 ពាននៃចក្រពត្តិការមេរិក ហើយនឹងសុទ្ធជាជនជាតិជាបងប្អូននេះចំពោះជ័យជំនះជាងសាខា
 របស់ខ្លួន ។

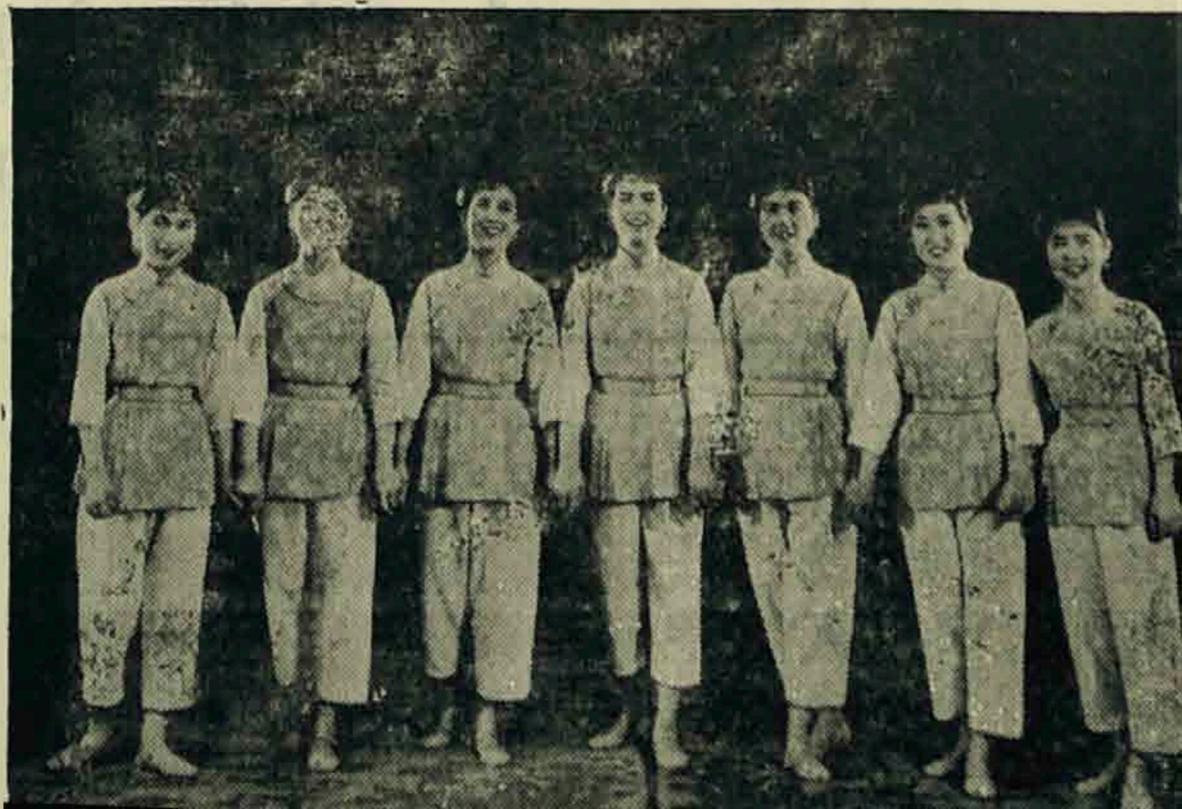
នៅឧកាសដែលក្រុមសិល្បៈចិនសំដែងជាព្រះរាជកិត្តិយសថ្វាយសម្តេចព្រះប្រមុខរដ្ឋ នៅ
 សាលបត្តមុខ សម្តេចឧទ្ទេសនាសព្វព្រះរាជហឫទ័យប្រទានអនុស្សាវរីយធ្វើអំពីប្រាក់មួយដ៏ប្រ-
 សើរដល់ក្រុមទាំងមូល ប្រទានឥស្សរិយយសសហមេត្រីដល់លោកមេក្រុម ហើយនឹងឥស្សរិយ
 យសផ្សេងៗ ទៀតដល់សមាជិកក្រុម ។

នាវាខ្មែរ

ក្រៅពីព្រះរាជធានី ក្រុមសិល្បៈបានទៅសំដែងនៅខែត្រកំពង់ចាម សៀមរាប បាត់ដំបង
 និង កំពត ហើយនៅទីណាក៏ដូចជាទីណា ក្រុមសិល្បៈបានទទួលជោគជ័យនឹងបដិសណ្ឋារកិច្ច
 ដ៏គួរកោរក្រអើបអំពីជនជាតិយើង ។

តាមរយៈគណៈប្រតិភូសិល្បៈចិន យើងអាចឃើញនូវមុខមាត់ដ៏ស្រស់ចម្រើន នៃប្រជាជាតិ
 មួយដែលមានអារម្មណ៍ជានិច្ចជាមួយគ្នាហើយ ហើយជាប្រជាជាតិមួយមានវ័យចាស់ជាងគេបំ
 ផុតក្នុងលោក ។ ប្រជាជាតិនេះ អាស្រ័យសមត្ថភាព ពលកម្ម ហើយនឹងការយោគយល់របស់
 ខ្លួនចំពោះប្រជាជាតិជាបងប្អូន ហើយនឹង
 អាស្រ័យគំនិតស្នេហាសន្តិភាព ព្រមទាំង
 គំនិតប្រយុទ្ធជាជាចំពោះរបស់ខ្លួន ចំពោះ
 ចក្រពត្តិ បាទទទួលនូវមេត្រីភាពនឹងគំនិត
 ភាគរភាពជាអតិបរមាអំពីប្រជាជាតិ អាស៊ី
 អាហ្វ្រិក និង អាមេរិកខ្សាច់ ។

ចម្រៀមនៃនាវាខ្មែរ

តី ទំព័រ ៤១

(បញ្ចូលត្រង់ Propédeutique)

តែងសេចក្តី (តាមការជ្រើសរើសនៃបេក្ខជន) :

I. “គេអាចចេះ ដឹង យល់ នឹងពន្យល់ដោយតុំចាំបាច់ធ្វើទស្សនវិជ្ជាអំពី ពុទ្ធិក៏បានដែរ” ។

តើអ្នកមានយោបល់ដូចម្តេច អំពីមតិខាងលើនេះ ?

II. “មានប្រយោជន៍ ឬ ឥតប្រយោជន៍ មានតម្លៃ ឬ ឥតតម្លៃ”

តើបញ្ហាអត្តៈ មានចោទនឹងដោះស្រាយ យ៉ាងណា ខ្លះចំពោះ ពុទ្ធិវិជ្ជា នឹងសកម្ម ?

បណ្ណាគារ កា អិ

លេខ ៤៤៣ មហាវិថីព្រះមុនីវង្ស ភ្នំពេញ

មានសេចក្តីរាយការណ៍ដំបូងប៉ុន្តែ ២០% ជួនសមាជិក នៃ សមាគម សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ យើង ដែលទៅទិញសៀវភៅនៅបណ្ណាគារនេះ ។
សូមបង្ហាញបណ្ណសមាជិក ។

មាតិកា រឿង :

- មិត្តភាព ស ស. ១-សហជីពទូទៅ
នៃ អ្នកអប់រំបីនៃ កី
- Projet de réorganisation de
l'Enseignement sec, et sup. 1
- Actualité universitaire en France 10
- អត្ថបទ នឹង ឯកសារ 16
- ស.ស. ១ តាំងសៀវភៅ 42
- កំណាព្យ 50
- សរជើងសាលា 58
- វប្បធម៌ 54
- សិល្បៈនិង វប្បធម៌ 62

ខេមរេបណ្ណាគារ

លេខ 174 រ៉ឺប៊ីខេមរេភូមិន្ទ ភ្នំពេញ

មានសេចក្តីរករាយនឹងប៉ះប្លែ 15% បំពោះសៀវភៅខ្មែរ ជូនដល់មិត្ត
ណាដែលទិញសៀវភៅខ្មែរនៅបណ្ណាគារនេះ ហើយដែលបានបង្ហាញ
បណ្ណសមាជិក !

លេខ ៦៩ ផ្លូវលេខ ១៧៧ ភ្នំពេញ

បើមិត្តសមាជិក ស.ស.ខ កាន់
 ប័ណ្ណសមាជិកទៅទិញខោអាវ
 នៅហាងនេះ **ហាងនេះ** មាន
 សេចក្តីរីករាយ ហើយនឹងកិត្តិ-
 យស នឹង ប៉ះប្រែជួនមិត្ត យ៉ាង
 ពេញបំផុត ។

សូមអញ្ជើញសាកមើល!